

Kedves Olvasó!

Ön most a Bölcsődei Dolgozók Demokratikus Szakszervezete (BDDSZ) 25 éves jubileumi kiadványát tartja a kezében.

A jubileum éve megfelelő alkalmat ad számunkra, hogy közösen elvégezzük a visszatekintést az elmúlt negyed évszázados munkánkról. A jubileumunkhoz kapcsolódó különös egybeesés, hogy 2014. **„A munka és a családi élet összehangolásának európai éve”** is.

Köztudott, hogy a bölcsődei szakmai munka, a több mint másfél évszázados történelme során igen sok változást élt meg, és jelentős fejlődésen ment keresztül, mára már nemzetközileg is elismertté vált. Úgy vélem, hogy a magyarországi **bölcsődék múltja**, a nők munkaerőpiaci reintegrációját segítő, a családi nevelést kiegészítő **jelenbeli szerepe**, és ebből adódó **jövője** ma már **megkérdőjelezhetetlen**.

Jelen kiadványban a BDDSZ elmúlt 25 évének legfontosabb eseményeit, eredményeit, kudarcait gyűjtöttük össze. Őszintén el kell mondani, hogy a 25 év erőfeszítései – miközben mindig összhangban voltak a programunkban megfogalmazott céljainkkal – számos esetben hoztak kudarcokat, illetve rövid és hosszú távú eredményeket. Kudarcaink háttérében nem egyszer az aktuális politikai és gazdasági helyzet kedvezőtlenége és az ügy melletti széles összefogás hiánya állt. Az eredményeink (pl: bölcsődei normatíva, 7 órás munkaidő, műszakpótlék, 25 nap oktató-nevelői pótszabadság, főiskolai szintű képzés bevezetése, különböző bérintézkedések, stb.), ma már minden bölcsődei dolgozó számára természetesek.

A romló politikai és társadalmi körülmények nagyon megnehezítik a közalkalmazotti, ezen belül a bölcsődei dolgozói létet. A mindenkori kormányok intézkedései pedig legtöbbször fiskális-szemponitúak, az esetek döntő többségében nem szakmai, társadalmi egyeztetésen, hanem a költségvetéshez kötődő prioritásokon és kényszereken alapulnak.

Ezért emlékeztetni szeretnék arra, hogy a korábban kivívott jogosultságok, juttatások megtartását (pl. műszakpótlék), változatlan helyzet biztosítását is eredményként kell értelmeznünk, mely mögött hatalmas erőfeszítések állnak.

Ezúton mondok köszönetet mindazoknak, akik aktív tevékenységükkel hozzájárultak, segítették szervezetünket, a kitűzött céljaink elérésében. Mivel valamennyi célunk a külső körülmények miatt maradéktalanul nem tudott teljesülni, feladatunk tehát van még szép számmal, amit az elkövetkező években közösen kell elvégeznünk.

Ezért nincs okunk hátradólni és a teljes megelégedettség szemüvegén keresztül nézni a jövőbeli történéseket, mert ami tegnap eredmény volt, lehet, hogy holnap kudarccá lesz. Az érdekképviseleti munka a XXI. században soha nem látott összefogást igényel, hiszen az általunk kitűzött közös céljaink megvalósulásában mindannyiunknak közös szerepe és felelőssége van.

Budapest, 2014. december 1.

Szűcs Viktória, elnök

Tartalom

BDDSZ időszalag	4
1989 – 1994.....	10
1995 - 1999	18
2000 - 2004	25
2005 – 2009.....	34
2010 - 2014	49
"Az első legfontosabb dolog, hogy legyen bátorságunk elkezdeni"	70
Egy nyugdíjas szakszervezeti elnök visszaemlékezése.....	72
A bölcsőde ügy folytatódott	78
Visszapillantás.....	82
Szegedi Alapszervezet.....	85
Egy nyugdíjas titkár visszaemlékezése	86
A könnyű, gyors sikerek ritkák... ..	88
Kompenzációs eset margójára	90
Közösségi élménnyel jó kezdeni a szakszervezeti munkát.....	92
Az ifjúság szemüvegén keresztül... ..	93
Díszoklevél.....	95

BDDSZ időszak

(fontosabb dátumok, történések, események, eredmények)

- 1989   November 4. - Csupakon megalakul a BDDSZ
December 1. - a Fővárosi Bíróság 683.
nyilvántartási számon bejegyzzi a BDDSZ-t
- 1990   Megszűnik a BOMI önállósága
Megalakul a Bölcsődei Szakmai Kollégium dr.
Koncz József vezetésével
Önálló minisztériumi munkatárs a bölcsődei
területre (Vigassy Józsefné).
A BDDSZ csatlakozik az MSZOSZ-hez
- 1991   Központi egészségügyi bérintézkedés
kiterjesztése a bölcsődei szakdolgozókra,
majd egy évvel később a kisegítő dolgozókra.
Március - az egészségügyi és szociális
dolgozók demonstrációja,
50 ezer aláírás gyűjtése a bölcsőde bezárások
ellen
- 1992   Oktató-nevelői pótszabadság (25 nap)
bevezetése a gondozónőknek
Sérült gyermeket ellátó szakdolgozók
esetében 6 órás munkaidő bevezetése
Kjt. megszületése. Gondozónők C-be,
Szakgondozónők E-be sorolása

- A Szociális törvénybe bekerült: a bölcsőde kötelező alapfeladat.
- 1993 Április 21-22-én a BDDSZ megtartotta II. Kongresszusát, Csupakon
KAT-választás: a BDDSZ reprezentatív a szoc. alágazatban
- 1994 Aláírás gyűjtés a nyugdíj-rendszer átalakítása ellen
- 1995 „Megszületik” a Magyar Bölcsődék Egyesülete szolnoki székhellyel
BDDSZ társalapítóként részt vesz a PRO EXCELLENTIA Alapítvány a Napközbeni Kisgyermekellátásért társadalmi szervezetet megalakításában
KIÉT megállapodás 14,5%-os kereset növekedésről
- 1996 Bérkorrekció: 4%+ 10 000 Ft.
- 1997 Bölcsődei normatíva bevezetése, a gyermekvédelmi törvény kötelező feladattá teszi az önkormányzatok számára a bölcsődék működésének támogatását (gondozási díjat nem állapíthatnak meg, térítési díjként csak a nyersanyagköltséget számíthatják fel).
BDDSZ megalapítja az Alapítvány a Bölcsődei Dolgozókért társadalmi szervezetet
Új Kjt. és bértábla: 10 osztály, 14 fokozat
November 11-12-én a BDDSZ megtartotta III. Kongresszusát, Balatonfüreden.
- 1998 Nagygyűlés a Körcsarnokban

- Rendkívüli Kongresszus: kilépés az MSZOSZ-ból és csatlakozás a SZEFG-hez.
- A BDDSZ 10 éves évfordulója, ünnepi megemlékezés.
- 1999 Demonstráció a Hősök terén.
- Sztrájkbizottság alakítása a PSZ-szel közösen
- 2000 SZÁÉT megalakulása
- 6,3 Mrd a szociális ágazat béremelésére: egy havi bér + 19 e Ft
- 2001 Hét órás munkaidő bevezetése a gondozónők részére
- 25%-os gyógypedagógiai pótlék bevezetése a sérült gyermeket ellátó gondozóknak
- Műszakpótlék bölcsődében való alkalmazása
- Szakmai szorzó bevezetése az élelmezésvezetőknél
- 2002 április 19. megnyílik Budapesten a Nagytemplom utcai Bölcsőde Múzeum
- 50%-os központ költségvetésből finanszírozott béremelés a közszférában.
- Alkalmazotti kedvezmény bevezetése, érdekegyeztetés átalakítása
- November 27-28-án a BDDSZ megtartotta V. Kongresszusát, Siófokon.
- 2003 Ingyenes szociális étkeztetés kiharcolása a bölcsődei gondozottak részére.
- Signal biztosítás megkötése valamennyi tagunk részére

- 2004 Keresetfelmérés a bölcsődei dolgozók körében
23 szakszervezet részvételével megalakul az Országos Egységes Sztrájkbizottság.
Megállapodás 6% bérfejlesztésről és pótlék emelésről
Megszűntetik a Bölcsődék Országos Módszertani Intézetét
- 2005 Együttműködés megkezdése az EDC-vel, tagkártya megújítás kedvezményekkel
- 2006 Főiskolát végzett szakgondozónők F-be, G-be sorolásának bevezetése
Június 8 - Hat konföderáció közös demonstrációja a megszorítások ellen
Országos Egységes Közszolgálati Sztrájkbizottság felélesztése, sztrájk szervezése. Nagygyűlés a MOM-ban.
- 2007 Február 17. - megállapodás 8.5%-os béremelésre és a 13. havi illetményre
November 27-28. BDDSZ VI. Kongresszusa, Siófok-Kiliti
Mester Jánosné lemondása, Szűcs Viktória elnökké választása
- 2008 Október 3-án a Magyar Akkreditációs Bizottság „zöld utat” ad a főiskolai szintű Kisgyermeknevelő (BA) képzésnek
Közalkalmazotti bértábla befagyasztásának kezdete
- 2009 Megszűnik a 13. havi illetmény

- 6500 aláírást gyűjtöttünk a bölcsődei dolgozók karkedvezményes nyugdíjának bevezetéséért
- Szeptemberben elindul az első főiskolai szintű Bachelor (BA) évfolyam Egerben, Hajdúböszörményben és Szekszárdon.
- Szeptember 1. az Egységes óvoda-bölcsőde ellátás bevezetése
- Demonstráció az SZMM előtt a költségvetési megszorítások, csoportlétszám emelés ellen.
- 2010 Január 1-jétől csoportlétszám emelés: 10-ről 12-re, illetve a kétévesek csoportja esetében 14-re
- Tagbölcsőde vezetőknek is jár a 25 nap nevelői pótszabadság
- Családi Gyermekfelügyelet bevezetése
- Április 21. az első hivatalos Bölcsődék Napja
- 2011 Kisgyermeknevelő munkaköri elnevezés váltja a korábbi gondozót és szakgondozót
- 2012 Műszakpótlék szociális ágazatra vonatkozóan „megmenekül” de, átkerül az Mt-ből a Gvyt-be és a Szoc. tv-be.
- Május 31 – július 1. BDDSZ VII. Kongresszusa, Balatonőszöd
- Tiltakozás a bölcsődei korai fejlesztés megszűnése ellen
- 2013 A Köznevelési törvénnyel a bölcsődei korai fejlesztés megszűnik, a feladat átkerül a KLIK-hez (Pedagógiai Szakszolgálatokhoz)

Intézményvezetőknek és a szaktanácsadóknak is jár a 25 nap pótszabadság júl. 1-jétől

Megalakul és több demonstrációt szervez a Szociális Ágazati Demonstrációs és Sztrájkbizottság, majd november 21. Megalakul a Szociális Ágazati Sztrájkbizottság

November 8. BDDSZ VIII. Kongresszusa, Budapest

December 6. - Megalakul a Magyar Szakszervezeti Szövetség

2014

Szociális ágazati pótlék bevezetése, átlagosan kb. 5 % keresetnövelést hoz

Április 21. - Bölcsődék napja - először nevelés nélküli munkanap

November 12 a Szociális Elégedetlenség Napja – demonstráció a bérrendezésért

December 1. BDDSZ alapítási évfordulójának 25 éves jubileumi, egyben IX. Kongresszusa, Budapest

Jelen jubileumi kiadványban öt éves periódusokra szedve foglaljuk össze a BDDSZ munkáját az elmúlt 25 évről. Az összefoglaló tartalma a Kongresszusi beszámolók alapján készült.

1989 – 1994

A kezdetek...

A rendszerváltás időszakának társadalmi-, gazdasági környezetváltozásai nagymértékben befolyásolták a szakszervezetek életét. 1989 tavaszán indult el az a folyamat, amelyben az önálló szakmai és munkavállalói érdekvédelem igénye megbontotta az addig monolitikus szakszervezeteket és egymás után életre hívta a különféle ágazati szakszervezeteket.

A bölcsődei dolgozók érdekeinek védelmére és képviseletére alakult - 15.600 taggal indult - önálló szakszervezet fő célkitűzése: a szakmai, gazdasági és személyre szóló érdekvédelem volt, az érdekegyeztetés valamennyi (helyi, ágazati, országos) szintjén.

A BDDSZ 1989. november 4-én, Csopakon tartotta alakuló kongresszusát, a megalakulás folyamatában Dr. Koncz József „bábáskodott”. A kongresszus megválasztotta a szakszervezet 11 tagú elnökségét, amelynek függetlenített titkára Mester Jánosné (Budapest), társadalmi titkárhelyettese pedig Motilné Faggyas Ágnes (Budapest) lett. A Fővárosi Bíróság 683 nyilvántartási szám alatt 1989. december 1-jén jegyezte be szakszervezetünket.

1990 tavaszán a rendszerváltás időszakában megtörtént a békés hatalomátadás. Az egypártrendszert felváltotta a parlamentáris demokrácia, a tanácsrendszert az önkormányzatiság, a szocializmust a piacgazdaság.

Mindenki óriási várakozással tekintett a jövő elé. Mi is! De az új rendszer, egy újjászervezett minisztériumot, új minisztert és egy bölcsődeellenes szemléletet hozott.

Kerestük a bölcsőde helyét az - akkor még - három alágazat között. Az egészségügyből kilógtunk évtizedekig; a szociális ellátás csak az idősgondozást vállalta. Mire kirajzolódtak az együttműködés körvonalai, módosították a minisztérium felállítását, melyben a szociális ellátást felügyelő helyettes-államtitkárhoz került a gyermekvédelem, s vele a bölcsődei szakma is. De a szervezeti hovatartozás eldöntése, sajnos nem járt együtt a bölcsődei koncepció kialakításával, melynek hátrányos következményeivel nap, mint nap szembekerült szervezetünk.

A Bölcsődék Országos Módszertani Intézetének (BOMI) igazgatónöje, Dr. Polónyi Erzsébet főorvosnő nyugdíjazása kapcsán az intézet önállóságát megszüntették.

Szakszervezetünk tiltakozására, majd javaslatára egy kompromisszumos megoldás született. Az intézet önállóságát ugyan nem sikerült visszaállítani, de elismerve a bölcsődei ellátás jelentőségét, egy szakmai kollégium megalakítására kaptunk ígéretet. Személyi javaslatot is tehattünk: az elnöki tisztségre Dr. Koncz József főorvos urat javasoltuk, akinek személyével természetesen a minisztérium is egyetértett. A Kollégium megalakulása épp a kormányváltás idején történt, és a szervezeti-működési rendjét már Surján László miniszter írta alá. Ez volt az első sikerünk.

Második sikerünként könyvelhettük, hogy közösen elértük a Szakmai Kollégiummal és a Bölcsődék Országos Módszertani Intézete új igazgatójával, Dr. Pintér Attila főorvos úrral – helyünk keresése közben –, hogy Akócsi Ágnes után majd húsz évvel, végre a bölcsődék

képviselőjeként új munkatárs került a minisztériumba Vigassyné Dezsényi Klára személyében.

Harmadik sikerként éltük meg azt, hogy egy évvel korábban kapták meg bölcsődei gondozónőink a háromlépcsős központi bérpolitikai intézkedés keretében a megkülönböztetett béremelést. Az egyebek kategóriából előrehozva, a szakdolgozók között részesülhettek 2, illetve 3 000 forintos béremelésben. A műszaki-fizikai dolgozókét fél évvel sikerült előbbre hozni, az egészségügyi szakszervezetek közös fellépésének eredményeként.

1990 márciusában alapító tagjai lettünk a Magyar Szakszervezetek Országos Szövetségének (MSZOSZ). Az országos érdekegyeztetésben a MSZOSZ tagszervezeteként vettünk részt. Rendszeresek voltak az MSZOSZ-es szövetségi tanácsülések, ahol a döntések előkészítésnél kifejtthettük véleményünket. Kezdetben csak az ipari szakmák problémáival foglalkoztak, miután a tagszervezetek 90%-át azok alkották. Következetes követelésünk eredményeképp a Szövetségen belül megalakult a költségvetési blokk, ennek képviselője a Költségvetési Intézmények Érdekegyeztető Tanácsa (KIÉT) állandó tagja lett. Ezáltal közvetlen képviselőletünk lett az országos érdekegyeztető munkában. Ugyanebben az időben az MSZOSZ Női Választmányának is tagjai voltunk.

1991-től legfőbb feladatunk a bölcsődebezáráások megakadályozása, és konszolidálása illetve a normatíváért vívott harc volt. Ennek érdekében 1991 márciusában szerveztünk demonstrációt, két alkalommal, több mint 50 000 aláírást gyűjtöttünk a szülők körében, 500 tiltakozó táviratot küldtünk a miniszterünknek azt követően, hogy a Parlamentben leszavazta a normát. Minden fórumot

felhasználtunk a megszűntetések, összevonások és a „minicsoportok” ellen. Az MSZOSZ Női Választmányával közös kezdeményezésünk volt az az országos felmérés, melyet 1991. október havában végeztünk azon szülők körében, akik a GYED - GYES lejárta előtt igénybe vették a bölcsődei gondozást.

Ebben az évben a népesedési mutatók romlása sorozatos, tervszerű intézménybezáráshoz vezetett, míg 1990-ben 1300 bölcsőde működött, egy évvel később már csak 821!

A bölcsődék finanszírozásáért folytatott folyamatos harcunk országos nyilvánosságot kapott. Elértük, hogy a parlamentben, a televízióban és a rádióban kiálljanak mellettünk. Dolgozóink – bár sokukat nem sikerült megmentenünk – elismerték munkánkat, amit azzal fejeztek ki, hogy a tagsági viszony megújításakor 93%-os volt az írásos nyilatkozatot tevők aránya.

1992-ben a közalkalmazotti törvény megszületésének időszaka idején már az előkészítő bizottságában is részt vettünk, de a miniszteri végrehajtási rendelet véglegesítéséig sok-sok egyeztetésre és harcra volt szükség. A Közalkalmazottak által betölthető egyes munkakörök osztályba sorolásáról szóló 18/1992. NM rendelet módosításakor sikerült elérnünk, hogy C fizetési osztályba kelljen sorolni **valamennyi általános iskolai végzettségre épülő csecsemő- és gyermekgondozónó** szakképesítést igénylő munkakört, tekintet nélkül a képzés időpontjára, időtartamára és formájára! Ez néhány száz dolgozónknak havi 2-3.000.-Ft fizetési többletet jelentett, hogy „B” besorolási kategória helyett a „C”-be kellett sorolni. Bizton állítjuk, ha nincs BDDSZ, ez a módosítás nem így születik meg.

Programunkban megfogalmazzuk az igényt, de talán a legoptimistábbak se igazán számítottak rá, hogy megvalósul: gondozónóink 1992 óta részesülnek a nevelői pótszabadságban, és a speciális csoport gondozónói a rövidített munkaidőben. Az is óriási eredmény volt, hogy a szakgondozónői képzést sikerült felsőfokúnak elismertetni.

A normatíva megadásáért folytatott eredménytelen harcunk egyetlen pozitívuma lett, hogy a szociális törvényben egyértelműen megfogalmazásra került: a gyermekek napközbeni ellátása **az önkormányzatok kötelező alapfeladata, melynek egyik formája a bölcsőde.**

Nagy eredmény volt, hogy az országos érdekegyeztetésben kiharcolt 16, majd 10 és 14,5 %-os béremelés következtében 1992-re a bérek közel megháromszorozódtak! Az egészségügyi dolgozókkal együtt tartott demonstráció eredménye újabb 1250 Ft volt.

1993. április 21-22-én a BDDSZ megtartotta II. Kongresszusát, Csapokon.

1993 májusában az üzemi tanács és társadalombiztosítási választások fölényes MSZOSZ-es győzelmet hoztak. A mi területünkön **Közalkalmazotti Tanácsokat** (KAT) választottunk. Tisztségviselőink megértették, hogy jelentősége óriási, hiszen a Közalkalmazotti Törvény 4. §-ában meghatározott országos, ágazati és területi önkormányzati szintű érdekegyeztetésben való részvételt tette lehetővé a reprezentativitás elérése. A munkahelyeken 96 %-os sikert értünk el, mely alapján a szociális alágazatban országos reprezentativitást is szereztünk.

A választási kiírás szerint azonban ez nem jogosított fel a KIÉT-ben való részvételre - csak a **Népjóléti Érdekegyeztető Tanácsba** - annak ellenére, hogy a KAT választáson induló összesen 66 szakszervezet között a hetedikek lettünk. Mint ismeretes, ennek oka az volt, hogy az egészségügyi és szociális ágazatot nem bontották ketté, s a mi szavazatainkat az összes leadott szavazathoz arányosították, objektíve nem érhattük el a tíz százalékot. Emiatt rögtön törvénymódosítást kezdeményeztünk a munkaügyi miniszternél. (Javaslatunkat befogadva, a következő KT választáson már külön alágazatként szerepeltünk.)

Az 1994 évi kormányváltás új miniszterelnököt, minisztereket, új államtitkárokat, vagyis új partnereket jelentett. Társadalmi-gazdasági megállapodás helyett Bokros csomag; gazdasági növekedés helyett visszaesés következett, sztrájkok, tüntetések voltak a versenyszférában és a közalkalmazottaknál egyaránt.

A megszorításokkal egyet nem értő és emiatt lemondott munkaügyi miniszter asszony helyébe lépő Kiss Péterrel új helyzet teremtődött. Az érdekegyeztetés érdemivé vált, megállapodások jöttek létre rövid-, és hosszú távúak egyaránt. Megszülettek a munkavállalók kiszolgáltatottságát csökkentő törvénymódosítások, és a szakszervezeti tulajdon rendezésére szolgáló törvénytervezetet benyújtották a parlamentnek. A szakszervezetek ennek ellenére nem tudtak megerősödni. Igazi nyomásgyakorlási képességük nem volt. Ennek oka részben az emberek kiszolgáltatottságából adódott, részben anyagi okai voltak, de elsősorban szemléletbeli változásra, társadalmi szolidaritásra lett volna szükség.

Mi is gyakran találkoztunk ezzel a problémával. A konföderációk (MSZOSZ – SZEF) és a különféle ágazati szakszervezetek között sajnos nem volt meg a szolidaritás.

A kormány sok esetben „a nevető” harmadik félként jelent meg. Ezért volt nagyon nehéz minden szinten az érdekegyeztetés, és minden apróságnak nagyon örültünk, mert hatalmas erőfeszítések árán születtek. Így volt ez akkor, a bértárgyalásokon is.

Az új Kjt. bértábla megszületésénél a 300.-Ft-os plusz bér a „B1 - B2” kategóriában, majd a szociális ellátásban kiharcolt 20 %-os bérfejlesztés, 10.000.-Ft egyszeri kifizetés a kollegáknak minimális volt, mi meg sikerként könyveltük el. (Csak a tárgyaláson résztvevők tudnák elmesélni, hogy milyen keservesen, hány éjszakába nyúló vita után született meg a megállapodás.)

A Kjt. illetményrendszere nagymértékben differenciálta a béreket az iskolai végzettség függvényében. Az alacsonyabb képzettségi szint eleve az alacsonyabb kereseti zónákba sorolta a dolgozókat, és ez rontotta a szakma társadalmi megítélését is. Erről nem a munkatársaink tehetek, hanem a hosszú ideig megoldatlan továbbtanulási helyzet, a szakirányú főiskola hiánya.

A bérek emelkedésében tapasztalt dinamikus fejlődés akkor jelentett volna valamit, ha ez ugyanilyen mértékű reálkereset növekedéssel járt volna, de tudjuk, hogy ez nem következett be. Sőt! A Bokros csomag miatt csökkent!

Ágazati érdekegyeztetés (NÉT) elvben volt, de gyakorlati haszna kevésnek bizonyult. A kormányoldal elmondta az előterjesztést, a szakszervezet a kifogásait, az önkormányzat a nehéz helyzetét, a kamarák és egyesületek a sajátos érdekeiket. Általában csak az egészségügyről, illetve a TB által finanszírozott területről volt szó. Ebben az időben a NÉT helyett érdemi munka inkább bizottságokban folyt.

1994 óta folyamatosan nőtt az igény a bölcsődei ellátás iránt, ezért feltétlen szükségesnek láttuk az önálló bölcsődei normatíva bevezetését. Az elkövetkező években érdekvédelmi munkánk fő területévé vált a döntéshozók arról való meggyőzése.

Az MSZOSZ Női Választmányának küldöttként Mester Jánosné részt vett az osztrák szakszervezeti szövetség (ÖGB) nő- konferenciáján, melynek fő témája volt, hogy mennyire fontosnak ítélik meg az anyák munkába állása szempontjából a megfelelő gyermekintézmények biztosítását, és ezért milyen fejlesztési programokkal rendelkeznek. Az osztrák szakszervezetek képviselői elmondták, hogy **azt szeretnék elérni, amit nálunk az elmúlt 7 évben felszámolni akartak**. Ezeket a tapasztalatokat is felhasználta a BDDSZ a hazai tárgyalások során, hiszen meggyőzőbbnek hangzott, ha egy érvanyag "nyugati" országbeli tapasztalatként jelent meg, mint ugyanaz a hazai gyakorlat és szükségszerűség kívánalmaként.

Külön kell szólni arról a több éves munkáról, amit az MSZOSZ Női Választmánnyal együtt a **nyugdíjkorhatár emelés** megakadályozása érdekében végeztünk. Még 1994-ben több mint 160.000 aláírást gyűjtöttünk össze. Ezzel elértük azt, hogy nem akkor és nem úgy lett a törvény végrehajtva. Bár megakadályozni nem lehetett - részben az Európai Unió harmonizáció, részben a gazdasági kényszer miatt -, a tiltakozások eredményeként: fokozatos bevezetés, átmeneti szabályozás, rugalmas nyugdíjba vonulási lehetőség, gyermek-kedvezmény, új számítási mód stb. lett. Ezt azzal az általános elutasítással és mozgósítással lehetett csak elérni, melynek a Női Választmány az élére állt, - sokszor az MSZOSZ vezetők racionális közgazdasági szemléletének ellenében.

1995 - 1999

Úgy gondoljuk, helyesen döntöttünk, amikor az MSZOSZ tagságunkat megerősítettük 1995-ben. Alapszabályuk értelmében kialakult - és működött - a költségvetési blokk. A bölcsődei normatíva ügyében az MSZOSZ-es képviselők és a Tárgyaló Csoport tagjai segítségünkre voltak a tőlünk kapott anyagok felhasználásával lobbiztak a megadás érdekében.

A bölcsődei normatíváért sok fronton folytattunk évekig következetes harcot. Már szakmai berkekben is elhangzott, hogy hagyjuk abba, mert mindenkit irritál, hogy szajkó módjára ismételjük a normát és az extra térítési díjak jogtalanságát. De bíztunk abban, hogy nem veszhet kárba a sok erőfeszítésünk és a sok áldozat a területen dolgozók részéről. TV-t, rádiót, sajtót is igénybe vettünk, részben úgy, hogy megjelentünk benne, részben úgy, hogy figyeltük, mi az, amit fel tudunk használni belőle. Így értesültünk arról, hogy az IMF és az OECD képviselői a pénzügyi gyermek támogatási rendszerek megőrzése helyett a bölcsődék fejlesztését javasolták.

A pártok programjai természetesen családbarát politikát hirdettek. Azokat a részeket, amelyek erről szóltak, csokorba szedtük. Visszakerestük a parlamenti hozzászólásokat, kigyűjtöttük, milyen érvekkel utasították el éveken keresztül a normatívát kérő módosító indítványokat. Végeredményben egy vaskos anyagot állítottunk össze és elküldtük a kormánypárti képviselőknek. Szembesítettük Őket az ígéretekkel, a tényekkel. Egyenként megcáfoltuk és bizonyítottuk az érveikkel ellentétes gyakorlatot. Még az Állategészségügyről és a takarmányozásról szóló törvény preambulumát is felhasználtuk a demonstrációra, **hogyan talán a gyermek is megérdemelné azt, amit az állatoknak megszavaztak: az életkornak megfelelő**

szakszerű gondoskodást. Több képviselőt meglepett ez a fajta szembesülés és átérezték politikai felelősségüket.

1995-ben megszületett a **Magyar Bölcsődék Egyesülete** szolnoki székhellyel, mely a szakma érdekvédelmét látja el, s teszi ezt még ma is. Úgy véljük, hogy a két szervezet egymás munkáját támogatva tud igazán eredményesen tevékenykedni. Mások a feladataink, lehetőségeink, de a célunk azonos: a bölcsődék és a benne dolgozók helyzetének javítása. **Nem voltunk és ma sem vagyunk egymás riválisai.** Sőt! Erősítette esélyeinket, hogy több csatornán folyt a képviselők meggyőzése Dr. Koncz Józseffel közösen lobbiztunk a normatíváért és a bölcsőde bezárások ellen.

Ebben az évben a BDDSZ alapítóként vett és vesz ma is részt a PRO EXCELLENTIA Alapítvány a Napközbeni Kisgyermekellátásért társadalmi szervezet munkájában, melyet 1995. március 28-án a Fővárosi Bíróság 5398 sorszám alatt vett nyilvántartásba.

A Népjóléti Érdekegyeztető Tanácson és a KIÉT-ben nem kapott a kormányzati tárgyalóktól támogatást az önálló normatíva megadása. Ezért bír még nagyobb jelentőséggel az a tény, hogy a kezdeti kormánytámogatás nélkül, képviselői nyomásra, végül mégis bekerült a költségvetésbe a norma, amit nagy többséggel a parlament meg is szavazott. Óriási elismerésnek vettük, és nagy örömünkre szolgált, hogy a következő KIÉT-en a Pénzügyminisztérium képviselője gratulált, mondván: jó helyen lobbiztunk. *Gáspár Károly a Népjóléti Minisztérium osztályvezetője hangsúlyozta a Szombathelyen megrendezésre került „Bölcsődék a változó körülmények között” országos tanácskozáson, hogy a „bölcsődei normatíva visszaállítása megmentette az intézményrendszert és a gondozónői szakma jövőjét.”*

Továbbá elismerte, hogy a minisztérium ellenére sikerült a normát kiharcolni.

Úgy gondoltuk, hogy a november 1-jén életbe lépő törvény garantálja a jogszabályi háttérrel, a norma az anyagi feltételeket, s a kettő együtt a biztonságot a hálózat számára.

Gondozási díj elleni küzdelem 1996-ból...

Nem felejtkezhetünk meg még egy nagyon fontos eseményről. 1996. februárban született egy **alkotmánybírósági** döntés, mely pontot tett végre egy 1993 óta húzódó vitára. A BDDSZ mindig, minden fórumon tiltakozott éveken keresztül az ellen a bizonyítható jogellenes gyakorlat ellen, amelyet az önkormányzatok folytattak: anyagi gondjaikon úgy igyekeztek könnyíteni, hogy gondozási díjat állapítottak meg az ételmezési térítési díjon felül. A szülők nagy része kényszerűségből tudomásul vette a megemelt összeget, azonban sokan voltak - elsősorban a nehéz szociális helyzetű családok körében -, akik inkább óvodába kérték gyermeküket, mert az ingyenes volt. Az igények, ezáltal lecsökkentek, emiatt rossz lett a kihasználtság, s emiatt be lehetett zárni a bölcsődét. A Népjóléti Minisztérium évekig eltúrta ezt a helyzetet, és saját fennmaradásuk érdekében, míg a bölcsődék maguk is elfogadták.

1996-ban sikerült a minisztérium jogi főosztályvezetőjétől egy jogértelmezést kicsikarnunk, amit a titkárokon és a médiákon keresztül terjesztettünk. Ennek eredményeképp a Vas Megyei Közigazgatási Hivatal megkifogásolta az Alkotmánybíróságnál Csepreg város gondozási díj rendeletét. Ekkor született meg a fent említett 15/1997. sz. határozat, mely kimondta: törvénytörő a külön fizetési tételként bevezetett "gondozási díj" és ezért 1997. 05. 01.

hatállyal megszüntetendő. Indoklásukban egyértelműen szerepel, hogy a településen a bölcsődéről való gondoskodás, kötelezően ellátandó önkormányzati feladat, s mint szociális alapellátás, a fenntartónak csak intézményi térítési díj megállapítására van lehetősége. Természetesen a Magyar Közlönyben való megjelenés napján sokszorosítottuk és kiküldtük mindenkinek a bizonyítékot: meg kell szüntetni az alkotmányellenes gyakorlatot. Az önkormányzatok nem tehettek mást, ki azonnal, ki csak májusban, de végül is módosították gondozási díj rendeletüket.

1996-ban gondozónók élet- és munkakörülményeiről **országos reprezentatív felmérést készítettünk**. Egy 10 évvel ezelőtti vizsgálat kérdéseit - kicsit aktualizálva - tettük fel ismét, s így lehetőségünk volt összehasonlítást is végezni.

Összességében azt a következtetést vontuk le a vizsgálatból, hogy romló anyagi feltételek között, nagyobb fizikai igénybevétel mellett kell gondozónőinknek a munkát elvégezniük. A bölcsődék változatlanul eltérő fenntartási és irányítási rendszere, szervezeti és gazdálkodási anomáliái megnehezítik a szakmailag egységes munkát, a szervezett és irányított továbbképzést. Tíz év alatt nem teremtődtek meg a magasabb képzettség megszerzésének lehetőségei, nincs szakirányú főiskola. Ennek hiánya pedig a közalkalmazotti besorolás miatt eleve az alacsony kereseti zónákban tartja a dolgozókat. Az alacsony bér pedig rontja a társadalmi megítélést. Az összes közalkalmazotti munkakör közül a szociális ellátásban dolgozók bére a legalacsonyabb, ezért csak a legnagyobb elismerés és köszönet illeti meg valamennyi bölcsődei dolgozónkat, akik hivatásszeretetből megmaradtak a pályán.

A Horn-kormányval kötött 14,5 %-os keresetnövekedést biztosító KIÉT megállapodás valamelyest segítette a kereseti viszonyokon. Először fordult elő, hogy a teljesüléstől való elmaradás korrekciójára is kiterjedt a megállapodás, melyre sor is került. Ekkor 4 % általános béremelést kaptak a közalkalmazottak és a szociális szféra részére egyszeri 10 000 Ft, összességében 1,2 Mrd forint került kifizetésre.

A BDDSZ taglétszáma 1996-ra feleződött, 5 894 főre csökkent. De ezzel egy időben a bölcsődék száma is, 1 003-ról 527-re csökkent.

1997-ben hosszas tárgyalássorozat révén megszületett az új, 10 osztályos, osztályonként 14 fokozatból álló egységes közalkalmazotti bértábla.

1997. 05. 08-án a Fővárosi Bíróság a 12. Pk. 60330/97 számon bejegyezte az **Alapítvány a Bölcsődei Dolgozókért** elnevezésű szervezetet, mely társadalmi szervezet kizárólagos alapítója a BDDSZ.

1997. november 11-12-én a BDDSZ megtartotta III. Kongresszusát, Balatonfüreden.

Az évek alatt, ahogy az átalakult társadalomban élesedett a harc, ahogy nőtt a szakadék a versenyszféra és a költségvetési szféra között, úgy vált mélyebbé az érdekellentét az MSZOSZ-en belül. A kilépésről és a SZEF-hez való csatlakozásról 1998-ban Rendkívüli Kongresszuson 92 %-os többségi szavazással döntöttünk. Lépésünket, szándékunknak megfelelően mindkét konföderáció az eredményesebb érdekképviselőre irányuló lépésnek tekintette, nem lett belőle politikai presztizs ügy, viszonyukon nem rontott.

Az 1998-as kormányváltás keserű csalódással járt. Az új hatalom nem ismerte el az elődeivel kötött megállapodásokat, a szociális párbeszéd intézményrendszerét ellehetetlenítette, gyakorlatilag lenullázta az országos és ágazati érdekegyeztetést. Szűkítette a szakszervezetek mozgásterét, minimális kompromisszumkészséget sem tanúsított az érdekképviseltek javaslataira.

A feszültségek, az elégedetlenség összekovácsolta a szakszervezeteket. Először 1998. november 14-én a budapesti Körcsarnokban tartottunk közös országos nagygyűlést. Állásfoglalásban tiltakoztunk a közalkalmazotti bértábla, a köztisztviselői illetményalap befagyasztása, a nyugdíjtörvény megváltoztatása, a munkajogi törvények munkavállalói jogokat szűkítő módosítása, a megalapozatlan létszámcsökkentések, az érdekképviselési jogok csorbítása ellen. A nagygyűlésen a BDDSZ képviselőjében Csontos Gyöngyi, szolnoki kolleganőnk is felszólalt, bemutatta a gondozónők rendkívül méltatlan helyzetét. Már ezen a rendezvényen is megfogalmazódott, hogy ha jogos igényeinket nem teljesítik, keményebb fellépésre is elszánjuk magunkat.

Az egész Orbán-kormánynak sajátos volt a szakszervezetekhez való viszonya. Szűkítette a tematikát, amely a munka világával kapcsolatos egyeztetések tárgya lehetett. Csak tájékoztatást adott, érdemi beleszólást nem engedett. Az 1999-es költségvetésről és a közszféra bérügyeiről folytatott érdekegyeztetési tárgyalásokon minimális kompromisszumkészséget sem mutatott, a munkavállalói érdekképviseltek valamennyi javaslatát mereven elutasította.

A közszférában kialakult tarthatatlan helyzet megoldása ügyében 1999 februárjában a SZEFE elnöke, Dr. Szabó Endre levelet írt a miniszterelnöknek. Elsősorban a

bértábla és illetményalap befagyasztása, a helyi béralkuk többségének eredménytelensége, az adó és TB járulék szabályainak kedvezőtlen változása miatt kérte a KIÉT soron kívüli összehívását és egy kölcsönösen elfogadható megállapodás megkötéséhez a támogatását. Orbán Viktor helyett a kabinetiroda válaszolt, forduljunk illetékességből az ágazati minisztériumokhoz. Ezt az arculcsapást március 1-jén a belügyi, majd 20-án a közszolgálati szakszervezetek Parlament előtti tüntetése követte a kb. negyven ezres tömeg előtt Mester Jánosnének is lehetősége volt a bölcsődei dolgozók problémáiról beszélni. Akik ott voltak, átélhették az összetartozás felemelő érzését. Az Országgyűléshez címzett petíciót az alelnök vette át a szakszervezeti vezetőkől álló küldöttségtől.

Az akciók nem eredményeztek gyors sikereket, de több pozitív tapasztalatot rögtön leszárhettünk belőle. Egyrészt az összefogás és egymás iránti szolidaritás képességét bizonyítottuk, másrészt megmutattuk, hogy képesek vagyunk jogos érdekeink demonstratív megjelenítésére, mert van támogatottságunk.

A kormány megszüntette a KIÉT-et az érdekegyeztetés intézményrendszerének átalakítása ürügyén. Tiltakozásul 1999. október 5-én a Pedagógus Szakszervezet kezdeményezésére hat szakszervezet - köztük a BDDSZ - megalakította a közszolgálati sztrájkbizottságot, melyhez a későbbiekben többen csatlakoztak. A főbb követelések a közös és a szakma specifikus igényeket is tartalmazták, így a bölcsődei normatíva rendezését is. A miniszterelnök az ágazati minisztereket jelölte ki a sztrájkbizottság tárgyaló partneréül. A kör bezárult. Sztrájkra nem került sor, mert a támogatottság nem érte el az 50%-ot. A költségvetést december végén a parlament elfogadta a törvényben előírt szakszervezeti egyeztetés, KIÉT összehívása nélkül.

1999. november 03-án megünnepeltük a BDDSZ megalakulásának 10. évfordulóját. Az ünnepi ülésen köszöntőt mondott Dr. Szabó Endre a SZEFE elnöke, valamint Dr. Koncz József a BDDSZ tiszteletbeli elnöke.

2000 - 2004

Az ágazati egyeztetés kikényszerítése érdekében a szociális és egészségügyi szakszervezetek összefogtak. Az EDDSZ meghirdette "Akcióprogramját", melyhez a BDDSZ és 24 civil szervezet is csatlakozott. Ennek következményeként megkezdődtek a tárgyalások a Szociális Ágazati Érdekegyeztető Fórum megalakításáról, majd 2000 áprilisában a miniszter és a reprezentatív szakszervezetek vezetői ünnepélyes külsőségek között aláírták a megállapodást.

Az elégedetlenségi hullám, a tárcáknál jelentkező koncepcionális problémák és koalíciós elvárások miatt személyi változtatásokra került sor, melyet követően Szemkeó Judit államtitkár személyében támogatóra leptünk. Helyre tette, illetve működtette az érdekegyeztetést. Az Egészségügyi Minisztérium élére is új miniszter került, aki (az egészségügyi és szociális szakszervezetek, valamint a civil szervezetek erőteljes akciózásnak következtében) az egészségügynek ígért be Semmelweis Napra egyhavi rendkívüli bérkiegészítést. Ekkor "lendültünk" támadásba a szociális tárca vezetőjénél. Levelet írtunk Harrach Péternek, Orbán Viktornak és az EDDSZ-szel, SZTDSZ-szel június 30-ára tüntetést szerveztünk a Hősök terére. A BDDSZ ezen is igen nagy számban vett részt.

Júliusban aláírásgyűjtést is tartottunk az egészségügy és szociális terület társadalmi támogatottságáról. Mindezek eredményeképp a miniszter bejelentette, hogy az

egészségügy és szociális dolgozók bére között nem nyílhat tovább a bérolló, ezért indokoltnak tartja, hogy a szociális területen dolgozók is kapjanak egyszeri bérkiegészítést, vagy részesüljenek ennek megfelelő rendkívüli béremelésben. Erre 6,3 milliárd Ft-ot meg is szavazott a Parlament. Ez egy pótlékokkal növelt 14. havi bér kifizetését tette lehetővé minden munkaköri csoport számára. A keretből visszamaradt összegből még 19 000 Ft jutott valamennyi dolgozónak, de ez csak a következő évben került kifizetésre. Ez akkor egy hihetetlen nagy eredmény volt!

A közszolgálati érdekegyeztetés célkitűzései között szerepelt annak elérése, hogy a közalkalmazottak és a köztisztviselők bérét szavatolja az állam, legyen egységes, szakmai szorzóval növelt bértábla, legyen lehetőség minőség alapú differenciálásra. A bérautomatizmus mellett legyen dologi automatizmus is. Az államháztartási kiadásokból nagyobb arányban részesedjenek a közalkalmazottak, részben szociális támogatás, részben önkéntes biztosítás, üdültetés formájában. Induljon meg a közszolgálati dolgozók felzárkóztatása a versenyszférához és az európai uniós átlaghoz. A kormány jelölje ki a perspektívát, készítsen hozzá ütemtervet. Fontos követelmény volt az érdekegyeztetés normalizálása, az intézményrendszerének megújítása.

2001-ben az érdekegyeztető tárgyalások nagyon vontatottan haladtak. A kétéves költségvetési javaslatban nem láttuk nyomát a megállapodás-tervezetben foglaltaknak. Év végén, közösen a hat szakszervezeti konföderáció tartott nagygyűlést a Sportcsarnokban elégedetlenségük kifejezésére. A különböző ágazatok dolgozóiban gyűlt a feszültség, mely a 2001 márciusában a Hősök tereére szervezett tüntetésben csúcspontot ért. Az akciókat követően született megállapodást – melyben a kormány kötelezettséget vállalt a közszféra

felzárkóztatására, a közalkalmazotti életpálya előkészítésére és a bérrendszer átalakítására - végül néhány szervezet kivételével, hosszú töprengés után aláírtuk. Az ok végül is az volt, amit Szabó Endre elnök úr megfogalmazott: "Hidegháború helyett tárgyalásokat akartunk, és erre megnyílt az esély. De mint később kiderült, csak az maradt. Szerettük volna a törvényhozást befolyásolni, ezért a Pedagógus Szakszervezet felhívásához elsőként csatlakozva aláírásgyűjtést végeztünk a bértábla újratárgyalásáért. Taglétszámunknál háromszor több támogató aláírást gyűjtöttünk két hét alatt. Sztrájkfelmérést is végeztünk. Az volt a terv, hogy egy országos 1 órás általános közalkalmazotti figyelmeztető sztrájkot tartunk. A végén nem lett belőle semmi, mert nem volt elég erős a szándék a szakszervezetek között. Először a közművelődési dolgozók, majd a védőnők tartottak egy két órás munkabeszüntetést, de ez a közelgő parlamenti választások miatt már nem hozott eredményt.

Szociális és Családügyi Minisztérium, BDDSZ, Magyar Bölcsődék Egyesülete és az Ifjúságvédelmi Főosztály között egyetértés volt abban, hogy a Kjt. végrehajtási rendelete módosításához szükség van a képzési rendszer áttekintésére és a különböző időpontokban szerzett szakképzettségek közti azonosság írásos rögzítésére. Az országos szintű felmérés elkészítését a BDDSZ vállalta magára. 2001 januárban elkészítettük a kérdőíves felmérést, ami a 81,6 %-os adatszolgáltatás miatt reprezentatívnak mondható.

2001-től sikerült kiharcolni a gondozónók részére a **hét óras munkaidő bevezetését**, ami régi követelésünk volt, és szerepelt az előző kongresszus határozatai között is. Ugyanezen időtől kapják a fogyatékos gyermeket ellátó gondozónók a **25%-os gyógypedagógiai pótlékot**. Az ételmezésvezetők 1,05-ös, majd 1,2-es szakmai szorzója a közbenjárásunkra valósult meg; a konyhai dolgozók és

takarítónók „egyéb kisegítő munkát végzők” megjelöléssel bekerültek a szakmai szorzós körbe. Figyelembe vették véleményünket a gyermekvédelmi törvény, a szociális szakvizsgáról és a továbbképzésről szóló rendeleteknél, a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet módosításánál és a 257/2000. (XII.26.) Kormányrendeletnél. Elismertettük a műszakpótlék bölcsődében való alkalmazását. Ha nem is jelentett nagy összeget, de ez a gondozónók esetében 1000-2000 Ft közötti plusz bért jelentett havonta.

2002-ben az MSZP választási győzelme után nagy várakozással néztünk az új kormány, elsősorban az ágazati miniszter és a miniszterelnök felé. Betartják-e ígéreteiket? Az első pozitív jel az volt, hogy már júniusban megszületett a megállapodás a közszféra szakszervezetei és Medgyessy Péter között. Példa nélküli, hogy hivatalba kerülését követő 10. napon találkozott velünk a miniszterelnök és a munkaügyi miniszter. Biztosítottak arról, hogy a kormány betartja ígéreteit, vállalásait. A 100 napos program főbb pontjai a következők voltak:

- szeptember 1-jétől a közalkalmazottak bére átlagosan 50%-kal emelkedik,
- a minimálbér adómentességét az alkalmazotti kedvezmény biztosítja,
- a bérfejlesztéshez a központi költségvetés biztosítja a fedezetet teljes mértékben, intézményi szintig.

2002 júliusában megszületett a megállapodás az érdekegyeztetésről, és ennek értelmében megalakult az Országos Munkaügyi Tanács jogutódjaként az **Országos Érdekegyeztető Tanács (OÉT)**. A hatáskörébe tartozott a munka világával összefüggő valamennyi kérdéskör, beleértve a gazdaságot, a foglalkoztatást és a jövedelmek

alakulását befolyásoló adó, járulék és költségvetési témakörök, jogszabály-tervezetek megvitatása is. AZ OÉT összesen kilenc szakbizottságot működtetett: bér- és kollektív megállapodási, gazdasági, esélyegyenlőségi, információs és statisztikai, munkaerő-piaci, munkajogi, munkavédelmi, szakképzési és szociális bizottságok. (A SZEF Mester Jánosnét delegálta az esélyegyenlőségi bizottságba.) Az átfogó nemzeti stratégiai célok és programok egyeztetésének konzultatív fóruma volt a Gazdasági és Szociális Tanács, amelyben a munkaadói és munkavállalói érdekképviseletek mellett részt vettek a gazdasági és társadalmi élet meghatározó szervezetei, képviselői.

A költségvetési szférában új, átfogó konzultatív testület jött létre, az **Országos Közszolgálati Érdekegyeztető Tanács (OKÉT)** melynek munkájában részt vesznek (még ma is) a közalkalmazottakat, a köztisztviselőket és a szolgálati viszonyban álló foglalkoztatottakat képviselő szakszervezetek, valamint a települési önkormányzatok és a Kormány képviselői. E tanácsok mellett megmaradtak a szektorális szintű fórumok, ilyenek a **Közalkalmazottak Országos Munkaügyi Tanácsa**, (KOMT), a **Köztisztviselői Érdekegyeztető Tanács (KÉT)**, az **Országos Önkormányzati Köztisztviselői Érdekegyeztető Tanács (OÖKÉT)**, a **Szolgálati jogviszonyban állók Érdekegyeztető Fóruma (SZÉF)**.

Külön pontként szerepelt, hogy az ágazati érdekegyeztetést továbbra is működtetni kell, amelyekben megállapodásokra kell törekedni. A működési feltételeket a kormányzat biztosítja. Ezt a nagyjelentőségű megállapodást a miniszterelnök, a hat konföderáció vezetője, és az országos munkaadói szervezetek képviselői

írták alá. Ezzel a választások előtt tett egyik ígérését az új kormány teljesítette.

A számunkra legfontosabb vállalás, a közalkalmazotti szféra átlagos 50%-os béremelése is teljesült szeptember 1-jétől. Új bértábla került kidolgozásra, amelynél ismét a szolgálati idő és a képzettség alapján differenciálódnak a bérek, csak az előzőnél markánsabban érvényesült a magasabb iskolai végzettség. Bevezetődött a diplomás minimálbér, amely az országos minimálbér kétszerese. Ennek következtében az „A-E”-ig alacsonyabb, „F-I”-ig magasabb volt az átlagos keresetnövekedés. Azért, hogy az alacsonyabb kategóriákban is közelítse a béremelés növekedése az átlagot, bevezetődött az alkalmazotti adókedvezmény, mely által adómentessé vált a minimálbér és ez 6000 Ft-tal több nettó keresetet eredményezett. Változó mértékben, de ez az intézkedés még 120 000 Ft-nál is érezte hatását. Az új **Közalkalmazottak Országos Munkaügyi Tanácsa (KOMT)** alakította ki a bérfejlesztés szempontjait, munkájában mi is részt vettünk. A választási ígéretek teljesítése a költségvetést abban az évben 95 Mrd Ft-tal terhelte meg. 2003 évi áthúzódó hatása a 400 Mrd Ft-ot is meghaladta.

Az új kormány természetesen új minisztert is jelentett. A mi számunkra nem volt személye teljesen ismeretlen, hiszen a rendszerváltás előtt is Csehák Judit volt a miniszterünk. Várakozással tekintettünk a tevékenysége felé. Nem tapasztaltuk korábban, hogy a bölcsödéket nagyon támogatta volna, intézményeinket költséges, szükséges rossznak tekintette. Annak sem örültünk, hogy miniszteriális szinten ismét összevonták az egészségügyet és a szociális ellátást. Egy olyan ágazattal a "házasság", amelyik a csőd felé halad, nem volt kedvező a számunkra. Iszonyatos pénzt vontak ki az elmúlt években az egészségügyből, melynek rendbetétele a választási ígéretek egyik legnépszerűbbje volt. A szociális ellátások közül az

idős-gondozás, és a "szegény politika" volt a preferált, a gyermekvédelem területén pedig a szakellátás és nem a bölcsőde. Ennyi bizonytalanság mellett két vezetői kinevezés mégiscsak reménykeltő volt. Az akkori szociális ügyekért felelős politikai és a helyettes államtitkárral régóta munkakapcsolatban voltunk, akik támogatásukról biztosítottak. Meghívásunkra eljöttek a **Bölcsőde Múzeumba**, ahol a múlt bemutatása mellett a jelenről és a jövőről is beszélgettünk. A találkozón részt vettek a budapesti egyesített bölcsődék vezetői. Felmerültek a finanszírozás, a képzés-továbbképzés problémái, a besorolási szabályok, de még a minisztériumi kommunikáció megváltoztatásának szükségessége is. Ígéretet tettek arra, hogy továbbítják észrevételeinket. A miniszter asszonyt is meghívtuk, de elfoglaltsága miatt nem tudott eljönni. Az érdekegyeztetést viszont hivatalba lépését követően szinte azonnal beindította. Valamennyi ágazat közül elsőnek írtuk alá az ágazati megállapodást a közalkalmazotti béremelésről. Maximális kompromisszumkészséget mutatott, de elsősorban az egészségügy érdekében. A béremelések megtörténtek, csak az ehhez kapcsolódó, a megállapodásban is szereplő ellenőrzés módjáról, nem tudtunk közös nevezőre jutni. A minisztérium és a munkáltatók húsz önként jelentkező önkormányzatnál végezték el a tételes ellenőrzést. Számunkra elfogadhatatlan volt, hogy több ezer munkáltatónál ne kelljen vizsgálni a közpénz felhasználását.

2002-ben az Európai Tanács Barcelonában határozatot fogadott el a családtámogatási rendszerek támogatásáról. A tagállamok felismerték, hogy le kell bontani azokat az akadályokat, amelyek a nők munkaerő-piaci részvételét akadályozzák és ezzel együtt fejleszteni kell a szolgáltatásokat, amelyek elősegítik a foglalkoztatást.

Célul tűzték ki, hogy **2010-re a 3 éven aluli korosztály legalább 33 %-a számára biztosítani kell a napközbeni ellátást.** Az érdekképviselői munkánkban gyakran hivatkoztunk erre az irányelvre és a 33 %-os cél meg nem valósulása miatt tesszük ezt még ma is.

2002. november 27-28-án a BDDSZ megtartotta V. Kongresszusát, Siófokon

2003-ban határozottan felléptünk, amikor a költségvetési törvény áttanulmányozása során tudomásunkra jutott, hogy a szociálisan rászoruló **gyermekek ingyenes étkeztetésének biztosításában** nem szerepel a bölcsődei korosztály. A diszkrimináció ellen többször és több helyen tiltakoztunk, parlamenti képviselőket kerestünk meg, igénybe vettük a sajtónyilvánosság lehetőségeit és végül elértük, hogy kiterjesztették az ingyenességet a három éven aluli gyermekek részére is.

Ebben az évben a **SIGNAL** Biztosító és a BDDSZ együttműködésének keretében minden tagunkra, **a világ minden országára kiterjedő 24 órás szakszervezeti balesetbiztosítást kötöttünk**, melyet azóta minden évben megújítottunk.

Magyarország Európai Unióhoz való 2004-es csatlakozása óriási lehetőségeket nyitott meg, de a felzárkózás Európa fejlettségi szintjéhez a vártnál sokkal lassabb, nehezebb volt és rengeteg konfliktussal járt.

2004-ben csak a bérek szinten tartását tervezte a Kormány, maximum 4 % keresetemeléssel. A szakszervezetek követelése 10 % bruttó béremelés volt, bértáblában garantálva. Ennek az volt a veszélye, hogy

további létszámleépítéssel kell a fedezetet előteremteni. Az egyeztetések nem vezettek eredményre, a kormány nem tett újabb javaslatot. Az érdemi tárgyalás kikényszerítésére az OKÉT sztrájkbizottság alakítását határozta el. Őt konföderációhoz tartozó 23 tagszervezet részvételével novemberben megalakult az Országos Közszolgálati Sztrájkbizottság. A sztrájktárgyalások keretében született meg egy 6 %-os kompromisszumos megállapodás, amely emellett kimondta, hogy a bérfejlesztés fedezete nem lehet létszámleépítés, a pótlékalap 1 100 Ft-tal emelkedik, a közoktatási szakmai pótlékok és a kutatási ösztöndíj havi mértéke úgyszintén és az egészségügyi dolgozók túlóradíjainak rendezésére 10 Mrd Ft-ot fordítanak. Egyetlen szépséghibája volt a történetnek, hogy a kormány az önkormányzatokra testálta a végrehajtást, akik fedezethiányra hivatkozva nem teljesítették a megállapodásban foglaltakat.

A BDDSZ harmadszor készített felmérést a dolgozók 2004. január 1. és március 31. közötti keresetnövekedéséről. Arra kerestük a választ, hogy megvalósult-e a kormány és a sztrájkbizottság közötti megállapodás. A bölcsődei hálózat 9600 dolgozójának 72 %-ára terjedt ki a felmérés. Külön összesítettük a főváros és vidék adatait. Budapesten mindössze három kerület (V., VIII., XIX.) adott 6 %-os béremelést január 1-jétől, egy tervezte későbbi időpontban (XIV.) hat kerületben csak a kötelező kategóriaváltozással járó kötelező emelést biztosították. A többi kerület fizetésemelés helyett határozott időre szóló béren kívüli juttatást, vagy jutalomkeretet adott. Vidéken a helyzet még rosszabb volt. A 27 adatszolgáltató közül egyetlen önkormányzat sem biztosított béremelést! A 70 %-uk csak a kötelező emelést adta, de három városban erre sem kaptak fedezetet, ki kellett gazdálkodni! Új béren kívüli juttatást csak 5 városból jeleztek. A beérkezett adatok alapján a bruttó átlagkereset 86 571 Ft/fő volt és

általában a dolgozók a bérkategória minimumán álltak. Hasonló eredmények születtek a többi ágazatban is, melynek az lett a következménye, hogy 2004-ben is csökkentek a reálkeresetek.

2005 – 2009

Mivel 2004-ben is csökkentek a reálkeresetek, ezért a 2005-re vonatkozó bértárgyalások azzal a határozott szakszervezeti állásponttal kezdődtek el, hogy a kormány 6 %-kal kompenzálja a veszteséget, és további 6 százalék béremelés táblába építetten kerüljön be a költségvetésbe. A tárgyalások eredményeképp megszületett bérmegállapodás végül 7,5 % januári és 4,5 % szeptemberi táblaemelést tartalmazott. Sajnálattal, hogy utóbb a közalkalmazottak tekintetében nem valósult meg a reálbérek szinten tartása, mert az önkormányzati intézményekben dolgozók átlag 6% alatti bérfeljesztésben részesültek.

Az elmaradt 13. havi bér kifizetéséről nem született megállapodás, emiatt több SZEF-hez tartozó szakszervezet az Alkotmánybírósághoz fordult.

Az **érdekegyeztetés** folyamatában bizonyos változás volt tapasztalható, de teljes elégedettségéről nem lehetett beszélni. Az OÉT és OKÉT közötti viszony többször felvetődött. A versenyszféra munkáltatói és munkavállalói oldaláról egyaránt érzékelhető, volt, mintha valami alá- és fölérendeltségi viszony lenne a két érdekegyeztető fórum között. Az ágazati érdekegyeztetéssel kapcsolatban megfogalmazódott az igény, hogy határozottabb kormányzati fellépésre van szükség.

2005. január 1-jével hatályba lépett a közalkalmazottak jogállásának módosításáról szóló 2004. évi CXXIV. törvény, amely rendelkezett a közalkalmazotti területen

működő szakszervezetek reprezentativitásának új szabályairól. A törvénymódosítás a közalkalmazotti szakszervezetek **reprezentativitását elválasztotta a közalkalmazotti tanácsválasztás eredményétől**, és azt **a szakszervezeti taglétszámnak a teljes közalkalmazotti létszámhoz viszonyított arányához kötötte**. A Kjt. ennek kapcsán újraszabályozta a konzultációs és a kollektív szerződés-kötési jogosultságot, pontosította a KOMT-ban folytatott országos, továbbá az ágazati és területi-helyi érdekegyeztetés szervezeti kereteit is.

2005-ben a BDDSZ együttműködési szerződést kötött az Euro Discont Club az-az EDC Marketing Kft-vel. Az együttműködés lényege, az EDC lógó elhelyezése a szakszervezet által kibocsátott - annak saját arculatát tükröző - tagkártyákon, amellyel a kártyatulajdonosok jogosulttá válnak kedvezmények igénybevételére az EDC partnerecéinél. Sajnos a kártya által biztosított kereskedelmi kedvezményeket a mai napig kevésbé használjuk ki, mint amennyire lehetne.

2006-ra a GDP növekedésével azonos mértékű, költségvetési garanciával, táblában biztosított béremelést követeltünk. A kormány javaslata mindössze 4,5 %-os, szeptember 1-jétől életbelépő emelés volt, nagyobb mértékűt csak létszámleépítéssel látott megvalósíthatónak. Időközben az Alkotmánybíróság megsemmisítette a 13. havi illetmények átalakítására vonatkozó rendelkezések egy részét, ezért az OKÉT-on azt is kezdeményezték a szakszervezetek, hogy a kormány haladéktalanul állítsa vissza a kifizetés rendjét, és az elmaradt illetményeket az érintetteknek fizessék ki.

Több tárgyalási forduló után április 1-jétől 5 %-os béremelésben egyeztünk meg és visszaállították a 13. havi illetményt.

A parlamenti választások után bejelentett reformtervek költségvetési megszorításokat tartalmaztak. A szakszervezetek észrevételeit figyelmen kívül hagyva az Országgyűlés megszavazta az „Új egyensúly” elnevezésű programot, amely gyakorlatilag az adó és járulékemeléssel, az ÁFA növelésével aránytalanul nagy terheket rótt a munkavállalókra. Egyeztetés nélkül bejelentettek 30 ezer köztisztviselő elbocsátását. Ilyen körülmények között kezdődtek meg a bértárgyalások a következő évre.

A konvergencia-program a korábbiaknál is jobban megkötötte a kormány kezét, bér-, létszám- és költségstopot hirdetett meg. A munkaügyi tárgyú törvények módosításával tovább könnyítette az elbocsátásokat és szigorította a járandóságokat. Az érdekegyeztetéseket tájékoztatássá degradálták.

2006. június 8-ra demonstrációt hirdetett a hat konföderáció, ahol tiltakozásunkat fejeztük ki a munkavállalókat érintő megszorító kormány-intézkedések ellen.

Ennek ellenére a Parlament elfogadta a közszolgálati dolgozók jogviszonyának módosítását. A kormány bérajánlata 0 %-os volt, ami valójában 8-10 %-os reálkereset veszteséget jelentett. Miután erről az álláspontjáról a Kormány nem volt hajlandó eltérni; a szakszervezetek életre hívták az Egységes Közszolgálati Sztrájkbizottságot, mely 2005-ben csak felfüggesztette tevékenységét.

A **2007** évi bértárgyalások nehezen kezdődtek. A kormány időhúzási taktikáját megakadályozva kitűztük a megállapodás végső határidejét 2007. január 31-re.

„Amennyiben, addig nem tudunk egy elfogadható egyezséget kötni, akkor február 21-re meghirdetjük a két órás figyelmeztető sztrájkot.” Ennek szervezésében a

BDDSZ teljes erőbedobással vett részt. Területünkön a támogatottság megközelítette a 80 %-ot. Ezt a munkát mindenhol nagy elismeréssel fogadták. Nagy számban vettünk részt a MOM parkban tartott tiltakozó nagygyűlésen is.

A 2007-es évet teljes sztrájk készültségben kezdtük, de valahol reménykedtünk a megegyezésben. Kidolgoztuk az elégséges szolgáltatásra vonatkozó javaslatot, megszerveztük a szülők tájékoztatását. Összefogva a SZEFE-hez tartozó tagszervezetekkel a helyi sztrájkbizottságok megalakításában és munkájában is aktívan közreműködtek tisztségviselőink. Végül a 2007. február 21-re meghirdetett sztrájkra nem került sor, mert a sztrájk előtt két nappal megkötötték és aláírásra került a megállapodás. Ezzel szeptembertől 8,5%-os keresetnövekedést, a 13. havi illetmény megőrzését és az ahhoz szükséges költségvetési fedezetet garantálták. A Megállapodást, megkötése után többen bírálták, de azok, akik a tárgyalások folyamatában részt vettek tudják, hogy ez volt a maximum, amit el lehetett érni!

Ágazati szinten 2007. január 1-jétől teljesült az a követelésünk, hogy a **főiskolát végzett gondozónók F-be sorolandók**, és nem csak az ösztönző 8 %-os illetménykiegészítést kaphatják meg. Ez hosszútávon is lényegesen jobb keresetet biztosít az érintettek körében.

A 2008 évre vonatkozó OKÉT egyeztetések során szerettük volna elérni, hogy ne reálkereset megőrzés, hanem növekedés következzen be. Az álláspontokat szakértői szinten tárgyaltuk és volt remény egy 4%-os táblaemelésre, valamint a meghitelezett két hét 13. havi bér későbbi visszapótlására.

2007. november 27-28-án tartotta a BDDSZ VI. Kongresszusát Siófok –Kilitin,

A kongresszus nemcsak a szervezetünk nagykorúságának elérése miatt, hanem Mester Jánosné BDDSZ elnök lemondása miatt is egy szakasz (18 év) lezárását jelentette. A BDDSZ VI. Kongresszusa megválasztotta új elnökét Szűcs Viktória személyében.

2008. február 1-jétől Szűcs Viktória tölti be a BDDSZ elnöki tisztségét. Az első hónap az átadás-átvétel feladataival zajlott, valamint az érdekképviseleti fórumok résztvevőivel való megismerkedéssel.

2008 márciusában az egységes óvoda-bölcsőde létrehozásának tervzetéről egy-egy levelet fogalmaztunk meg a Magyar Bölcsődék Egyesületével, melyben jeleztük a félelmeinket és a veszélyeket ezen új típusú ellátás bevezetésével kapcsolatosan. A későbbi tárgyalások során sem támogattuk ezt a típusú ellátást, mely sajnos minden tiltakozásunk ellenére bevezetésre került 2008. szeptember 1-jétől.

A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény hatálya alá tartozó munkáltatóknál működő szakszervezetek taglétszámon alapuló ágazati reprezentativitásáról a Szociális és Munkaügyi Minisztérium felmérést készített 2008 tavaszán. Ezen megmértetésen a BDDSZ újra **reprezentatív minősítést kapott (TEÁOR 88) Szociális ellátás bentlakás nélkül ágazatban és alágazataiban.**

A 2008 nyarán közös ajánlást készítettünk a Magyar Bölcsődék Egyesületével a Szociális és Munkaügyi Minisztérium Gyermekvédelmi Főosztálya felé az alábbi témákban:

1. Van-e különbség a szakgondozó és a gondozó között? Mi lesz a feladata a szakirányú főiskolát végzett gondozónőnek?
2. Bölcsődei dajka képesítés és rendeletben való szabályozásának szükségessége
3. Bölcsődei minimumkövetelmények elavultságáról; ajánlások
4. A Bölcsődei térítési díj kérdéséről
5. Törvénymódosító javaslat: Bölcsődei férőhely meghatározásának szükségessége lakosságszámra vetítve
6. Sajátos Nevelési Igényű gyermek normatív finanszírozási kérdései a bölcsődében
7. A módszertani intézményekről és a finanszírozás módjának megváltoztatásáról
8. Április 21. legyen a Bölcsődék Napja

2008. október 3-án a BDDSZ régi vágya teljesült! A Magyar Akkreditációs Bizottság „zöld utat” adott a **főiskolai szintű Kisgyermeknevelő (BA) képzésnek**, melyet követően 2009 őszén elindult az első évfolyam Egerben, Hajdúböszörményben és Szekszárdon.

Az OKÉT munkavállalói oldalának célkitűzése volt, hogy a reálkeresetek 2007 évi szintje megőrzésre kerüljön. A szociális partnerek megállapodása alapján 2008-ban, úgynevezett eseti kereset kifizetésre került sor két részletben, a júniusi és novemberi bérrel. (15 és 20 000 Ft összegben) Az évközi és év végi eseti kifizetés átlagosan 1,4%-os bruttó keresetnövekedést jelentett. De az év utolsó negyedévének meghatározó feladata az Egységes Közszolgálati Sztrájkbizottság munkájában való részvétel volt, mely a gazdasági válság kezelésére bejelentett megszorító intézkedések miatt 2008. október 31-én éledt újjá, mert a bértárgyalások „alapidokumentumát”, a 2007. évi sztrájk megállapodást (mely tartalmazta 2009-re a

legalább 4 %-os béremelést, a 13. havi illetmény decemberi egyösszegű kifizetését, az opciós 2 heti bért), a Kormány egyoldalúan felrúgta.

A BDDSZ az első pillanattól kezdve tiltakozott és határozottan elutasította a Kormány ezirányú cselekvését. Számításokat végeztünk, hogy a várható intézkedések milyen hatással lesznek a már amúgy is túlterhelt és alulfizetett bölcsődei dolgozókra, melynek eredményét elküldtük a kormány képviselőinek és több sajtónak is. Részlet az egyik levélből, mely a bérösszesítéssel és az ágazat ellehetetlenülésével foglalkozik: *„Közel 5000 bölcsődei alkalmazott (szakdolgozó, egyéb technikai dolgozó) béradatát összesítettük úgy, hogy a vezetőik bérét nem számítottuk bele az össz dolgozói körbe... A bölcsődékben dolgozók illetmények országos átlaga bruttó: 106 939 Ft, amelyből nettó 77 720 Ft-ot visznek haza a kollégák. Ebből a szakdolgozók, bruttó bére 120 444 Ft, amely nettó 85 125 Ft jövedelmet tesz ki. ... Az országos adatokhoz meg kell említsük, hogy a bölcsődei területen dolgozó szakalkalmazottak átlagéletkora 45 év feletti, tehát minimum 20-25 év munkaviszonnyal rendelkeznek valamennyien, és közelednek a nyugdíjhoz.”*

Az Egységes Közszolgálati Sztrájkbizottság folyamatosan tárgyalt a kormánnyal szinte időkorlát nélkül. A felek álláspontjai nagyon távol voltak egymástól, sőt a tárgyalásnak nem egy kilátástalan pillanata volt. A Kormány ajánlata nem változott, a 2007. sztrájkmegállapodásban foglaltak elvonásra kerültek. Ezután, már csak arról lehetett tárgyalni, hogy a munkahelyek megőrzésre kerüljenek és az alacsony keresetűek milyen módon kaphatnának egyfajta keresetkompenzációt havonta.

Az Egységes Közszolgálati Sztrájkbizottság döntött egy tiltakozó akció megszervezéséről. A BDDSZ az első

pillanattól kezdve támogatta, mert tudtuk, hogy a bölcsődékben dolgozó kollégákat keményen fogja érinteni a várható elvonás. **Aktív, nagy létszámú résztvevői voltunk a november 29-ei demonstrációnak**, hiszen **több mint 1200** bölcsődei dolgozó jött el a Kossuth térre tiltakozni a megszorító intézkedések ellen. A terület problémáiról Győri Edit debreceni kolléganő beszélt a gyülekezés helyszínéül választott Roosevelttéren.

A demonstrációt követően döntöttünk arról, hogy a 2009. január 12-re meghirdetett sztrájkban a BDDSZ is részt vesz. De sztrájkra ezúttal sem került sor, mivel 2008. december 18-án a Kormány képviselőjében Csizsár Gábor államtitkár aláírta, hogy a közalkalmazottak, a köztisztviselők, a fegyveres és rendvédelmi dolgozók 2009-ben kieső 13. havi juttatását 180 ezer forintos fizetésig teljes egészében, az ennél nagyobb kereseteket havi 15 ezer forintos pótlékkal kompenzálja. A szakszervezeti oldal cserébe: lemondott a január 12-re meghirdetett általános sztrájkról, és 2009. szeptemberig vállalt sztrájkmoratóriumot. Megítélésünk szerint a tárgyalásokat egy időre lezáró, december 18-án aláírt „Összefoglaló” komoly eredményt felmutató dokumentummá vált. Az, hogy a kormány eredeti szándékával szemben, a közszolgálat minden munkavállalójának megszüntetendő 13. havi illetményt, a bölcsődei terület munkavállalóinak 90 százaléka számára, teljes egészében meg tudtuk őrizni, jelentős eredményként lehet és kell értékelni. Nagy valószínűséggel kijelenthető, hogy az elért kompenzációs mérték – figyelembe véve a válság nyomán addigra kialakult helyzetet – egy esetleges január 12-ei egységes sztrájk esetén sem lett volna már elérhető.

Összességében megállapítható, hogy az Egységes Közszolgálati Sztrájkbizottság munkájának felélesztése indokolt volt, abban a BDDSZ a SZEFE-en keresztül

meghatározó munkát végzett, értékes és vállalható kompromisszumokat sikerült elérni.

A bölcsődei férőhelyek hiánya folyamatosan előtérbe kerül, a túlszűfolttság aktualitása nem változott, sőt a „beiratás” közeledtével egyre égetőbbé vált.

2009. február 06-án jelent meg a világhálón a Bölcsődei Dolgozók Demokratikus Szakszervezetének honlapja, mely a www.bddsz.hu URL-címen érhető el. A honlapon hozzáférhető lett a BDDSZ Alapszabálya, a 2007 novemberében, a VI. Kongresszuson megfogalmazott program, a krízishelyzetbe jutott szakszervezeti tagokat segítő, a képzéshez, közösségi programokhoz támogatást adó alapítvány igénybevételéhez szükséges minden dokumentum, valamint a szakszervezeti tagsággal járó előnyök/kedvezmények menüpontban is sok hasznos dolgot talál az olvasó. Ezen belül segítettünk eligazodni a jogszabályok útvesztőjében is. Felkerült a honlapra a BDDSZ Irodájának, elnökének, tiszteletbeli elnökének, ügyvivőinek, 22 budapesti és 30 vidéki szervezetének címe, telefonja, és egyéb információk.

Az év elején jelentősen átalakult a Kormány, Bajnai Gordon lett a miniszterelnöke az országnak, és a szociális párbeszéd kormányzati feladata a Miniszterelnöki Hivataltól egy új, a társadalmi politikáért felelős miniszterhez Dr. Herczog Lászlóhoz került. A "szerkezetváltás" alapvetően nem változtatta meg a közvetlen kormányzati szereplőket és - egyebek mellett ennek is köszönhetően - nem változott a kormány szociális pábeszéd-fórumokon gyakorolt, nem egy esetben munkavállaló-, közszolgálat ellenes magatartása sem.

A 2008. december 18-i „Összegzésben” foglaltakból maradéktalanul csak a kompenzáció kifizetése valósult meg, ami a bölcsődei terület munkavállalóinak 90 százaléka számára teljes egészében biztosította a 13. havi keresettel azonos összegű kifizetést.

Közösen tiltakoztunk a Magyar Bölcsődék Egyesületével a **családi gyerekfelügyelet** bevezetése ellen. A tervezet szerint 2010-től a Kormány állami támogatást adna az olyan anyáknak, akik vállalják, hogy három közelben lakó kisgyermekről gondoskodnak. Így kívánnak enyhíteni a bölcsődei helyhiányon. Szerintünk azonban ezzel a rendkívül laza, ellenőrizetlen ellátási formával veszélybe kerülhet a gyermekek minőségi ellátása, és ezáltal sérül a gyermekek egyenlő ellátáshoz való joga.

Korkedvezményes nyugdíjkorhatár bevezetését kezdeményeztük a bölcsődékben dolgozók számára: Az OKÉT 2009. 07. 27-i ülésén átadásra került a Kormányzati Oldal képviselőjének, Csizmár Gábornak a korkedvezményes nyugdíjazással kapcsolatos levelünk. Kezdeményeztük, hogy a szigorított 65 helyett egységesen 58 év legyen a nyugdíjkorhatár a bölcsődei dolgozók számára. Levelünkkel együtt átadtuk a törvénymódosítás kezdeményezése céljából **összegyűjtött mintegy 6500 aláírást** is. A BDDSZ korkedvezményes nyugdíj igényét **az OKÉT Szakszervezeti Oldala egyhangúlag támogatta**. Sajnos azóta a korkedvezményes nyugdíjat igénybe vevők köre szűkült, mára a jogcím is megszűnni látszik.

A 3 éven aluli kisgyermekek bölcsődei ellátása, az állandó pszichés megterhelés és a koncentrált figyelem mellett jelentős fizikai igénybevétellel jár, ezért az aláírásgyűjtéssel egy időben országos egészségfelmérést is végeztük, melynek ergonómiai eredményein magunk is meglepődtünk.

A bölcsődei dolgozók ergonómiai problémái: A csecsemők és kisgyermekek testtömege egyre növekszik, a modern pelenkák egyre jobbak, egyre több nedvességet (akár 2 liter) képesek felvenni, a kisgyermek a pelenka jó komfortja és problémamegoldó hatása miatt egyre később válnak szobatisztává. Ez a bölcsődei munkavállalók számára a gyakorlatban azt jelenti, hogy a gyermekekkel napi szinten foglalkozó gondozó 12 fő átlagos csoportlétszámot tekintve kb. 60-100 emelést is végezhet 10 kg-nál nagyobb (pelenkával, felöltöztetve akár 18 kg is lehet egy gyermek) tömegű kisgyermek esetében. Önmagában a kisgyermek emelgetése napi 600-1800 kg kézi, fizikai anyagmozgatással egyenlő (egy Suzuki súlya kb. 1300 kg). Ehhez kapcsolódnak még a többi, napi tevékenység során jellemző guggolások, lehajlásokból származó mozgásszervi terhelések, így a jellemző „szakmai” betegség a derékfájás, mozgásszervi megbetegedések és elváltozások. Sajnos mai ismereteink szerint tényleges megoldás a problémára nincs, ezen a téren további teendőkre van szükség.

A jelenlegi rendszernél sokkal szigorúbb szabályok megjelenése esetén elképzelhetetlennek tartjuk, hogy egy 62-65 éves nő, aki a pályán dolgozik 40-45 éve, hogyan fogja az — amúgy is izgó-mozgó, önálló akarattal és személyiséggel rendelkező, az Őt körülvevő világot felfedezni induló — egy-egy bölcsődei csoportban gondozott 12-16 kisgyermeket felelősséggel ellátni.

Hosszú évek óta vitatott kérdésre került pont a július 27-i OKÉT ülésen. Egy téves jogszabály értelmezésből adódóan sokhelyütt helytelenül működő gyakorlat alakult ki, ebből fakadóan a tagbölcsőde vezetők nem kapták meg éveken át a gondozó-nevelő munkáért járó pótszabadságot. Állásfoglalások, jogszabály értelmező levelek hada és számtalan egyeztetés után véglegesen rendezésre kerülhetett az ügy. A Kjt 57/B. § (1)

bekezdése alapján a megbízott vezetőknek is jár az oktató-nevelő munkát végzők 25 nap pótszabadsága 2010. január 01-től.

Az érdekegyeztetéseken a legnagyobb feszültséget változatlanul, a 13. havi illetmény megszüntetésének keresetcsökkentő hatását kompenzáló juttatások okozták. A Bajnai-kormány a 2009 végéig érvényesen kialakított kompenzációs rendszert egyoldalúan felmondta, gyakorlatilag meg kívánta szüntetni, és egyben bejelentette a közszolgálati illetményrendszerek befagyasztását.

A 2010-re elfogadott változások, az ellentmondásos és alkotmánybírósági kontrollt is megjárt „szuperbruttósítás”, a cafeteria elemek adó alá vonása pedig a következő évre vonatkozó bértárgyalásokat nehezítették mind az OÉT, mind pedig az OKÉT, illetve a kapcsolódó szektorális fórumok tekintetében.

A BDDSZ által képviselt dolgozóknak nem a legkedvezőbb megállapodás született az október 15-i sztrájkbizottsági tárgyaláson. A 2010. első negyedévében két részletben kifizetésre kerülő, br. 98 000 Ft keresetkiegészítés mértéke, sajnos nem elég magas ahhoz, hogy a bölcsődékben dolgozók döntő részének 2010. évi reálkeresete a számított 4,1 %-os infláció mellett szinten tartható legyen. 2009-ben az átlagosan 45 éves korú szakdolgozó, 20-25 év munka után átlag nettó 80 000 Ft-ot visz haza. Ezért nem írtuk alá a megállapodást!

Szakszervezetünk 2008 és 2010 között számtalanszor emelte fel a hangját a túltöltött bölcsődék miatt. Mivel tíz-tizenötezerrel kevesebb férőhely van, mint amennyire szükség lenne, a várólisták igen hosszúak, miközben a bölcsődék 120-130 százalékos kihasználtsággal működnek. A fővárosi bölcsődei férőhelyek hiánya, a túlszűfolttság aktualitása nem változott.

2009 nyarától tiltakoztunk a bölcsődei csoportlétszám tervezett emelése és a normatíva csökkentésének kilátásba helyezése, valamint a családi gyermekfelügyelet bevezetése ellen. Minden fórumot felhasználtunk véleményünk kifejtésére, továbbá levélben fordultunk az ágazati irányítás felé, azonnali egyeztetést kezdeményezve. Az egyeztetés létrejött, de a szaktárca döntésében tántoríthatatlan volt. A családi gyermekfelügyelet zöld utat kapott. A magas csoportlétszámú túltöltött bölcsődék legalizálva lettek 10 helyett 12, a kétéves gyermekek körében 14-re emelték a csoportlétszámot, melynek következményeként a statisztikában kb. plusz 5000 férőhely jelent meg (tényleges építés nélküli férőhelyfejlesztés valósult meg). Az új férőhelyszámítás egy rosszabb kihasználtságot és változatlanul rossz normatív finanszírozást biztosított a területnek.

2009. október 28-án döntöttünk arról, hogy saját szervezésű demonstrációt tartunk a 2010 évi költségvetési és bérintézkedések, valamint a bölcsődei csoportlétszám emelés ellen. November 7-én, mintegy 1000 bölcsődei dolgozó gyűlt össze a Szociális és Munkaügyi Minisztérium Alkotmány utcai épülete előtt tartott békés demonstráción. A rendezvényen felszólalt Krajcár Károlyné, Sikter Éva és Koppány Ivett is. A megjelentek kifejezték elégedetlenségüket és tiltakozásukat az ágazatot érintő további megszorítások ellen, majd az elnök átadta petícionkat a Kormány képviselőjének Dr. Veres Gábornak. Részlet a petícióból: *„...Követeljük a Kormánytól, hogy még ebben az évben hagyja jóvá a pénzbe nem kerülő gesztusértékű jogi szabályozásokat: a bölcsődei gondozás-nevelés alapprogramja ne csak ajánlás, hanem jogszabályértékűvé váljon. Legyen végre hivatalosan is Magyarországon április 21 a „Bölcsődék napja”. Elvárjuk a Kormánytól, hogy ígéretéhez hűen*

meginduljanak a tárgyalások a karkedvezményes nyugdíj szabályok miatt...”

Akik ott voltak átélhették az összetartozás felemelő érzését és a személyes felelősség fontosságát egy közös és jó ügyért. A bölcsődék és az abban dolgozók ügye iránt szolidaritásukról sokan levélben biztosítottak minket. Társadalmi támogatottságunk erősödött. A demonstrációt követően több levelet írtunk dr. Herczog László miniszternek és dr. Gulyás Kálmán államtitkárnak, a petícióval kapcsolatos mihamarabbi tárgyalásokat sürgettük.

A sok munka és negatív tapasztalat, probléma mellett nem felejtkeztünk meg szakszervezetünk megalakulásának 20 éves évfordulójáról. Hangulatos, egész napos programmal ünnepeltük 2009. szeptember 5-én, Ópusztaszeren a Dél-Alföldi Régió, majd szeptember 26-án a Közép-Magyarországi Régió alapszervezeteinek tagjaival, a jubileumot. Ópusztaszeren a Szegedi Alapszervezet szervezésében csodálatos élményt nyújtott az egész napos program, a Nemzeti Emlékparkban.

A régi időkben való kalandozás után lehetőség volt agyagozni, tanyasi órán részt venni és megtekinteni a Feszti-körképet, majd a helyszínen bográcásban készült ételek elfogyasztása után mindenki élményekben gazdagon tért haza.

Budapest forgalmas negyedeitől távol, a Kamaraerdei Ifjúsági Park kellemes környezetében a fővárosi alapszervezetek szervezésében a vártnál jóval többen ünnepeltünk együtt. A rendezvényt támogató Újbuda polgármestere Molnár Gyula, baráti szavakkal köszöntötte a résztvevő sokadalmat. Utána Mester

Jánosné majd Szücs Viktória, a BDDSZ volt és jelenlegi elnöke idézte fel a 20 év küzdelmeit, érdekképviselői munkáját. Varga László a Szakszervezetek Együttműködési Fórumának (SZEF) elnöke elismerő szavakkal méltatta a BDDSZ tevékenységét, valamint azt a kitartó erőfeszítést, amellyel a szakszervezet a mai válságos időben is bátran, kezdeményező módon áll ki a bölcsődei dolgozók érdekei mellett.

A beszédek után sokféle vigalommal, főzőversennyel, barátságos sportvetélkedőkkel, gyerekeket, felnőtteket egyaránt szórakoztató műsorokkal folytatódott az ünneplés.

Ezt követően Budapesten, valamennyi alapszervezet részvételével november 28-án Jubileumi Nagygyűlést tartottunk a megjelent szakszervezeti tagjainknak. Dr. Gulyás Kálmán, a szociális és munkaügyi tárca szakállamtikára üdvözölve elmondta: a kormány a következő időszakban 21-22 milliárd forint uniós forrást fordít bölcsődei férőhelyek kialakítására. Ígéretet tett a novemberi megmozdulásunkra utalva, hogy a **kormány 2010-ben április 21-ét a Bölcsődei Dolgozók Napjává nyilvánítja**, mely a szakma megbecsülésének erősítését szolgálja. Dr. Katonáné Dr. Pehr Erika, a minisztérium Gyermek- és Ifjúságvédelmi Főosztályának vezetője levélben köszöntötte a 20 éves BDDSZ-t. A **Munkaügyi Közvetítői és Döntőbírói Szolgálat** igazgatójával, Dr. Kovács Gézával közösen aláírtuk a két szervezet közötti **együttműködési megállapodást**. Az esemény zárásaként átadtuk tíz kiváló kollégánk részére a 20. jubileum alkalmából alapított díszoklevél kitüntetésünket.

2010 – 2014

2010. február 19-én teljesült a bölcsődei dolgozók régi vágya: április 21. a Bölcsődék Napja. Egy küzdelem már a múlté: Herczog László szociális és munkaügyi miniszter aláírta és a Hivatalos Értesítő 2010. évi 13. számában megjelent az a miniszteri utasítás, amely a Bölcsődék Napjává nyilvánítja azt a napot, amelyen (1852. április 21-én) Budapesten megnyitották az első magyar bölcsődét. Döntését azzal indokolta a miniszter, hogy „a kisgyermek számára napközbeni ellátást nyújtó bölcsőde intézményének meghatározó szerepe van az anyák munkavállalásában és a gyermekek szakszerű, egészséges fejlődést segítő gondozásában”. Az utasítás elrendeli, hogy a szociális és munkaügyi miniszter által adományozható szakmai elismeréseket minden évben április 21-én adják át a bölcsődei dolgozóknak. A 2010. március 15-én hatályba lépő rendelkezés felkéri a bölcsődéket fenntartó intézményeket, a bölcsődék szakmai szervezeteit, hogy minden év április 21-én méltó keretek között emlékezzenek meg a Bölcsődék Napjáról.

2010. április 7-én kerülhetett sor a novemberi demonstráción átadott petíciókkal kapcsolatos konzultációra az SZMM és a BDDSZ között. A BDDSZ delegációjában az elnökön kívül Petus Márta, Scheer Ferencné, Pajor Istvánné, Juhász Klára vett részt. A konzultáció során üdvözlöttük a Bölcsődék Napja sikerét, de továbbra is kitartottunk a petíciókban foglaltak mellett, a minisztérium a közelgő parlamenti választásokra hivatkozva a jövőre vonatkozó pénzügyi kötelezettséget nem vállalt. Sikerült abban megegyezni, hogy a tárgyalásokat nem tekintjük lezártnak, s a választások után, majd az új kormányval folytatjuk azokat.

A Választások után, 2010. június 10-én Orbán Viktor miniszterelnök bejelentette a kormány 29 pontos gazdasági akciótervét a gazdaság talpra állítására, mely a banki különadó bevezetését is tartalmazta. 2010 júliusában elfogadták a „Nemzeti Együttműködés Nyilatkozatot”. Ez a politikai nyilatkozat többek között kimondja: „Legyen béke, szabadság és egyetértés. A magyar nemzet a szavazófülkékben sikeres forradalmat vitt véghez, amellyel a magyarok egy új rendszer, a Nemzeti Együttműködés Rendszerének megalapításáról döntöttek.”

A kétharmados parlament, megalakulását követően jogalkotási dömpingbe kezdett. Csak az Alkotmányt hat esetben módosította a többség, és döntően egyéni képviselői indítványokkal változtatott meglévő, vagy fogadott el új törvényeket. Visszamenőleges hatállyal 98%-os adóterhet állapított meg a 2 millió Ft feletti végkielégítésekre, amit később az Alkotmánybíróság egyhangúan alkotmányellenesnek minősített. Ezt követően államosították a magánnyugdíj-pénztári megtakarításokat. Új médiatörvényt fogadtak el, mely erősen korlátozza a sajtó szabadságát.

2010. 10. 28-án megalakult a BDDSZ Ifjúsági Tagozata. A fiatal, 35 év alatti szakszervezeti tagokat közel száz küldött képviselte. A tanácskozási napon meghatározásra és elfogadásra került az Ifjúsági Tagozat szervezeti felépítése és működési rendje, valamint lezajlott a vezető tisztségviselők megválasztása is. A választás eredményeként a BDDSZ IT vezetője Koppány Ivett a III. kerületi Alapszervezet tagja lett. Intézőbizottsági (IB) tisztségre: Kuczoráné Fehér Felícia Szegedi Alapszervezet, és Décsi Orsolya, a XV. Kerületi Alapszervezet jelöltje került megválasztásra.

A 2010-2011 év folyamán részt vettünk **a bölcsődei építésügyi szabvány felülvizsgálatában.** Javaslatunkra

bekerült a szabványba - ugyan nem kötelező helyiségként - a mozgásfejlesztő szoba, a sószoba, baba-mama szoba, játszóház, időszakos gyermekfelügyeleti szoba és a hidroterápiás medence. Törlésre került az orvosi szoba és az elkülönítő. Többszöri változtatási kísérlet ellenére sikerült megakadályozni, a csoportszobák alapterületének szabványban való lecsökkentését.

Az Országos Érdekegyeztető Tanács (OÉT) az egykulcsos adótörvény-tervezet után érdemi vitát folytatott a minimálberről, a szakmunkás bérminimumról és a 2011. évi keresetemelkedésre vonatkozó ajánlásról, de sem az adórendszer, sem a költségvetés kapcsán elhangzott felvetésekre a munkavállalói oldal nem kapott megfelelő választ a kormánytól. A minimálberről szóló megállapodás, elvileg a versenyszférában megteremtette a lehetőséget az adórendszer okozta nettókereset-változások korrekciójára, melynek betartatására Rogán Antal nevéhez kötött ún. bér-kommandót hoztak létre.

A 2011-től bevezetett új, egykulcsos **adórendszer** (16%-os adókulcs) megítélése nagyon eltérő volt. Azon magas jövedelmű családoknál, **ahol több gyermek van**, többlet nettó jövedelmet, az alacsonyabb jövedelműek esetén keveset, vagy egyáltalán nem hozott. **A gyermektelen fiatalok és idősebbek** esetében 300 000 Ft-os bruttó bér alatt *mínusz 1000/2000 Ft havi nettó keresetcsökkenéssel lehetett számolni*, ez évi 12/24 ezer Ft nettó keresetcsökkenést prognosztizált. Emiatt ismételten levélben fordultunk szaktárcánk és a Nemzetgazdasági Minisztérium felé.

Az Országos Közszolgálati Érdekegyeztető Tanács (OKÉT) 2010 őszén tárgyalásokat folytatott az adórendszer és a költségvetési törvénytervezet közszolgálati keresetekre gyakorolt hatásáról. Az üléseken a szakszervezeti oldal javaslataiból gyakorlatilag semmit nem fogadott el a

kormányzati oldal. A nemleges válasz következményeként a SZEK közszolgálati demonstrációs bizottság létrehozását, és december 4-ére közszolgálati demonstráció szervezését határozta el. Az akció a kedvezőtlen körülmények, a rövid felkészülési idő és a dermesztő hideg ellenére megvalósult, annak ellenére, hogy a kormány a sajtón keresztül mindent megtett az abban résztvevők lejáratására. A demonstráción, a BDDSZ színeiben Koppány Ivett szólalt fel az MTA előtti téren.

2010.12.06-án levelet írtunk Orbán Viktor miniszterelnöknek, és Czomba Sándor államtitkárnak a bölcsődei dolgozók bérhelyzetéről: *„2011-ben a bölcsődei dolgozók több mint felének a jövedelme a minimálbér (78 ezer Ft) és a szakmunkás bérminimum (94 ezer Ft) szintjén lesz, a 20-25 éves munkaviszonnyal rendelkező dolgozók illetményének országos átlaga nettó 79 000 forint.”* A rendkívüli módon alacsony bérezés megváltoztatására folyamatosan törekedtünk, emellett többször igényeltük, hogy a megemelt csoportlétszámból adódó többletmunka a dolgozók részére elismerésre kerüljön, és a bérek központi kompenzációját a kormány biztosítsa. Kértük, hogy a Kormány használja ki a maga 2/3-os többségét arra a célra, hogy a már-már létminimumon (70-80 ezer Ft-ból) élő, egyre több feladatot, esetenként 18-22 kisgyermeket ellátó dolgozóknak tisztességes megélhetést biztosítson! Leveleinkre még csak válasz sem érkezett.

Az egykulcsos adó bevezetését követően azok a kormányzati várakozások, amelyek az adórendszer-változás gazdasági előnyeiről szóltak – belső kereslet-élénkítés, beruházás-növekedés, foglalkoztatás-növekedés stb. – semmilyen módon nem jelentek meg. A költségvetésre gyakorolt közvetlen bevételt csökkentő hatása azonban igen. Ezeket a hiányokat látszólag elfedte a kötelező magán-nyugdíjpénztári megtakarítások államosítása és az ágazati különadók rendszere, de ezek

hatása a jövőre nézve komoly veszélyeket rejtenek magukban.

2010 nyarán a gondozó/szakgondozó munkakörök elemzését elvégezve megállapítottuk, hogy a két munkakör elnevezés tartalmi elemei, munkaköri feladatai és felelősségrendszere nem különbözik egymástól. A különbség csupán a megszerzett szakképzettség, iskolai végzettség függvényében tér el. Úgy véltük, hogy egyazon feladat ellátására indokolatlan a munkakör elnevezésének szétválasztása, és a (BA) csecsemő- és kisgyermeknevelő főiskolai szak megindulásával összefüggésben egy jövőbemutató, új munkaköri elnevezés használatát javasoltuk, **kisgyermeknevelő** néven. A javaslatunk a tárca részéről elfogadásra került, melynek eredményeként 2011. január 1-jétől a kisgyermeknevelő munkaköri elnevezést kell alkalmazni a bölcsődékben (15/1998. (IV.30.) NM rendelet) a korábbi gondozó/szakgondozó helyett.

A 2011-re vonatkozó sikertelen bértárgyalások után szokatlan ötletet ajánlottunk a döntéshozóknak: dolgozzanak, akár csak egyetlen hétig is egy bölcsődében azért, hogy megtapasztalhassák, hogyan lehet a túlzásúfolt intézményekben, naponta több mint 400 kg-ot emelve, hajolva, guggolva, fél életet a szőnyegen töltve, jókedvűen, odaadóan, felelősségteljesen kisgyermeket nevelni. Mindezért cserébe méltánytalanul alacsony bérezésben részesülni; ebből számlákat fizetni, megélni; fiatalként az életben „elindulni”, gyermeket vállalni, vagy idősebbként támogatni a már kirepült, de életet kezdeni egyedül nem tudó gyermeket.

A BDDSZ felhívására három képviselő jelentkezett: Bábi Gabriella (FIDESZ), Ertsey Katalin (LMP), Vörösmarty Attila (FIDESZ). A három politikus vállalta, hogy egy héten

keresztül, egy-egy bölcsődében fognak teljes munkaidőben tevékenykedni és mindemellett a közalkalmazotti bértábla rajuk vonatkozatható fizetéséből vezetik háztartásukat, fizetik egyheti rezsijüket, az utazást es más felmerülő költségeket. A cserehét 2011. február 21-28 között valósult meg Budapesten, Gödön és Kecskeméten, mely keretében egy héten keresztül teljes nyilvánosságot kapott a bölcsődei munka és az abban dolgozók arcpírító bérezése.

A cserehét lezárásakor összegzésül valamennyi résztvevő által kimondásra került, hogy ennyi pénzből nem lehet megélni. A felajánlott ígéretet, segítő szándékot a programban résztvevő politikusok közül csak Erstey Katalin tartotta be, akinek parlamenti javaslatait (bölcsődei normatíva számítás megváltoztatása, bérrendezés szükségessége, stb..) a 2/3-os többségű parlament mindig leszavazta.

Összegzésül kijelenthető, hogy az egykulcsos adóval a bölcsődei dolgozók nagy része rosszul járt. A területen dolgozó munkavállalók zömét hátrányosan érintette, mivel többségüknek életkori sajátosságaik miatt már nincs kiskorú eltartott gyermekük, illetve a bruttó keresetük meg sem közelíti a 300 000 forintot, amely szintnél a gyermekek utáni adókedvezményt érvényesíteni lehetne.

2011. március 1-jén bejelenti a kormány a gazdaság rendbe tételét célzó stabilizációs és reformprogramot, a Széll Kálmán-tervet. A tervben már elvetendő modellként említik a csak a növekedésre koncentrááló programokat. A munkahelyteremtés imperatívuszát felváltja az adósságcsökkentés, és a feszes gazdálkodás. Az „Orbán-csomag” megszorításai elsősorban a gyógyszer-ártámogatások, a közösségi közlekedés és a foglalkoztatással kapcsolatos, a szociális és jóléti kiadások

(pl. megszűnt a rendőrök és tűzoltókat is érintő, korkedvezményes nyugdíj) terén jelentkeztek.

2011. április 18-án az Országgyűlés egy hónappal a benyújtását követően elfogadta „Magyarország Alaptörvényét”. A 2012. január 1-jén életbe lépő alaptörvényt Schmitt Pál köztársasági elnök április 25-én, húsvéthétfőn látta el kézjeggyével. Az alaptörvény elfogadásával az alkotmányozási folyamat nem zárult le; kb. háromtucatnyi, az alaptörvényben úgynevezett sarkalatos jogszabályként meghatározott törvények társadalmi vita nélkül születtek. Új sztrájk törvény, új munkatörvénykönyv, új közszolgálati tisztviselői, új köznevelési törvény, új felsőoktatási törvény, új önkormányzati törvény, stb. látott napvilágot.

"Ne tovább" elnevezésű akcióval 2011. szeptember 12-én **Parlament körüli élőlánccal** tiltakoztunk négy konföderáció szervezésében az új Munka Törvénykönyvének tervezete, és az egyeztetés nélküli törvényhozás ellen. Az akció délelőtt 11-kor kezdődött a Parlament előtt, és délután 14 óráig tartott, mely az öt kormányzó párt frakció-vezetőjének átadott petícióval zárult. Majd ezt követően szeptember 29-én részesei voltunk a D-Day elnevezésű akciósorozatnak, melynek a legfőbb eseménye az október 1-jére szervezett Kossuth téri demonstráció volt. A részt vevő több tízezer ember teljesen megtöltötte a Kossuth teret. A BDDSZ a tüntetésen több mint 500 emberrel vett részt. A demonstrációt mintegy száz érdekvédelmi és társadalmi szervezet hirdette meg, kormányzati politika elleni teljes összefogásra szólítottak fel, s a résztvevő szakszervezeti vezetők közül páran lengyel mintára megalakították a magyarországi Szolidaritást.

2011 decemberében megállapodás született az új Munka Törvénykönyve tervezetéről a kormány, a munkaadók és

egyes szakszervezeti vezetők (LIGA, MOSZ, MSZOSZ) között. Erre reagálva BDDSZ az MKKSZ a PSZ és KKDSZ közös levelet írtak Orbán Viktornak és közleményt adtunk ki, melyben reagáltunk a megállapodás pontjaira, arra kértük a miniszterelnököt, hogy folytatódjanak az új munka törvénykönyve "egészére" vonatkozó tárgyalások, és abba vonják be a hat konföderációt, továbbá a tárgyalások lezárásáig függesszék fel a jogszabálytervezet országgyűlési tárgyalását.

Az OKÉT 2011. novemberi ülésén egyértelművé vált, hogy a kormány nem teljesíti a szakszervezetek 2012 évi állami költségvetés-tervezettel kapcsolatos minimális követeléseit sem. A költségvetés-tervezet nem adott megnyugtató választ a nagy közszolgálati ellátórendszerek - egészségügy, oktatás, szociális ellátás, kultúra és közgyűjtemények, közigazgatás, rendvédelem - 2012 évi finanszírozására. Változatlanul folytatódni látszott az illetményrendszerek befagyasztása, a reáljövedelmek évek óta tartó csökkenése. Ezért az OKÉT-ben helyet foglaló négy konföderáció - SZEF, LIGA, ÉSZT és az MSZOSZ - december 3-ára „Kockán az életed!” elnevezéssel demonstrációt szervezett.

A decemberi demonstráció után az OKÉT december 16-án tárgyalóasztalhoz ült, a napirenden a **2012. évi adó-, és járulékváltozások miatti bérkompenzáció** szerepelt. A két változatban elkészített kormányzati javaslatot elfogadhatatlannak tartottuk, véleményünk szerint az előterjesztett kompenzációs rendelet is az igazságtalanságok fenntartását szolgálja. Megfogalmazzuk azon véleményünket, hogy a téves gazdaság- és költségvetési politika miatt alakult ki a közszférában jelenlegi elfogadhatatlan helyzet: ilyen tévedés az „igazságos” egykulcsos adó, a családi kedvezmény és a

bérek összemosása, amihez hozzájárult, hogy a közszférában 2008-óta bérbefagyasztás van. Egy legalább 5%-os tarifaemelést javasoltunk a bérek szinten tartására (az adójóváírás kivezetése és járulékcsökkenés miatti csökkenés ellentételezésére) a kompenzáció helyett. Ez mintegy 70 Mrd Ft-ba került volna, alig többbe, mint a 64 Mrd Ft-os kompenzáció. A kormány a szakszervezeti javaslatot nem elfogadva döntött a 2012. évi kompenzációról.

Megvizsgálva a 2012 évi kompenzáció hatásait - a felméréseink és a BDDSZ-hez beérkezett nagyszámú levelek tanúsága szerint - a közszférában nem valósult meg teljes körűen a kompenzáció. Sokan, talán akár tízezres nagyságrendben is rosszabbul jártak, annak ellenére, hogy a nagy többség számára a kompenzáció rendeltetésszerűen működött.

2011 őszén **tiltakoztunk** Kormánynak írt levelünkben **a Bölcsődei gondozási díj bevezetésének tervezete ellen**. Minden fórumot felhasználva tiltakozásunknak, az OKÉT és az ágazati egyeztetések során számos alkalommal hangoztattuk egyet nem értő véleményünket. A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló parlamenti napirend keretében (T 5000), 2011. december 20-án, a hajnali órákban az Országgyűlés elfogadta, hogy 2012. januártól a bölcsődékben az étkezésért fizetendő térítési díjon felül, a gondozásért is külön személyi térítési díjat állapíthasson meg a fenntartó (önkormányzat), melynek maximuma az egy főre eső jövedelem 25 százaléka lehet. Átgondolatlan, családellenes döntésnek tartjuk a sebtében elfogadott törvényt, amely ellen szakszervezetünk hiába tiltakozott, érveléseinket nem méltányolták, figyelmen kívül hagyták. Kihasznlva a sajtó témában mutatott fokozott

érdeklődését, további tiltakozásunknak adtunk hangot, biztatva a szülőket az összefogásra. Vélhetően ennek eredményeként is betudható az, hogy sok önkormányzat nem vezette be a gondozási díjat a fenntartása alatt működő bölcsődéknél.

2012 nyarán, a teljes szociális ágazat számára sikerült megmentenünk - az új munka törvénykönyv szabályaiból veszni látszó, a délutáni munkavégzést ellentételezni hivatott -, műszakpótlékot. A korábbi szabályozás szövege ugyan kikerült a Munka Törvénykönyvéből, viszont átkerült az ágazati törvényeinkbe. Ma már az 1997. évi XXXI-es gyermekvédelmi törvény, illetve az 1993. évi III-as szociális törvény vonatkozó rendelkezései biztosítják a műszakpótlék kifizetését a teljes szociális ágazatra vonatkozóan, amennyiben a dolgozó váltott műszakban, 14h és 18h között végez munkát, 15 %-os pótlék illeti meg.

2012-ben, a közalkalmazotti bérkompenzáció témában megtartott tárgyalások során a kormányzat elismerte, hogy a családi adókedvezményt a kompenzációs-rendszer figyelembe veszi, vagyis valóban csökkenhetett a közélszférában dolgozó nettó jövedelme, ha a házastárs nem a közélszférában dolgozik; véleményük szerint családi szinten azonban a nettó szinten tartás megvalósul. A 2012. évi jogszabályi hibákat szakszervezeti javaslatra a 2013. évi kompenzációban korrigálta a kormányzat, ellenben a 2012. évben elszenvedett jövedelemcsökkenések év végi rendezését a folyamatos szakszervezeti követelés ellenére nem hajtotta végre.

2012 II. felében számos tiltakozó levelet írtunk a bölcsődei gondozás-nevelésbe ágyazott korai fejlesztés megszüntetése ellen. Az ügyet kollégák és szülők is támogatták több ezer aláírás gyűlt össze; a tiltakozáshoz a Magyar Bölcsődék Egyesülete is csatlakozott. Egyeztetéseket kezdeményeztünk a témában

szakértarcánkon túl, a köznevelési államtitkársággal és a Klebelsberg Intézményfenntartóval (KLIK) is. Az egyeztetések létrejöttek ugyan, de a sérült gyermekek érdekében érdemi előrelépés egyetlen egy alkalommal sem történt. Úgy véltük, és véljük ma is, hogy 2011. évi Köznevelési törvény szabályozása, mely szerint a bölcsődék nem végezhetik a korai fejlesztést- gondozást, egy nem kellően átgondolt, a bölcsődék e területen végzett munkáját nem ismerő jogalkotói döntés volt. Egy jól szabályozott, szakmailag is alátámasztott, nagyon jó infrastruktúrával rendelkező rendszert szedtek szét és tették bizonytalaná, ami közel harminc évig jól működött és nagyon sok eredményt ért el. A bölcsődei gyógypedagógusok KLIK-hez történő átadása is számtalan bonyodalommal járt, és emiatt sokan elhagyták a területet, illetve néhányan az országot is.

A szabályozási javaslataink kudarcát követően a gyakorlat felől közelítettük meg a problémát és egy találkozót szerveztünk a fővárosi bölcsődevezetőknek a pedagógiai szakszolgálat vezetőjével, mely találkozót követően a területi kapcsolatok partneribbek és együttműködőbbek lettek, de mindezen túl a gyermekek érdekét szolgáló szabályozási és egyéb alapproblémákat nem sikerült orvosolni.

Ma elmondhatjuk, hogy a Klebelsberg fenntartóhoz/pedagógiai szakszolgálatához való korai fejlesztés feladatellátás átadás, a kezdeti és az átállási időszak bonyodalmai után sem normalizálódott. Az eltelt közel két év alatt az SNI-s gyermekek pótolhatatlan károkat szenvedtek el, melyek behozhatatlanok. Az, hogy egyáltalán még van valamilyen színvonalú korai gyógypedagógiai fejlesztés, az csak az elhivatottsággal, a feladatot korábban is színvonalasan végző szakembereknek, illetve bölcsődéknek, és a helyi kapcsolatoknak köszönhető.

A bölcsődei korai fejlesztés megtartásáért folytatott harc mellett, kiemelten foglalkoztunk a bölcsődei dolgozókat érintő javaslatok kidolgozásával és azok jogszabályba emeltetésével. Ennek eredményeként 2013. szeptember 1-jétől az alábbi javaslataink kerültek jogszabályi szintre:

- Az alapszabadságon túl a bölcsődében foglalkoztatott gyógypedagógusok, pedagógusok, pszichológusok visszakapták visszamenőleg is (2013. január 1-től) egy korábbi hibás jogszabály-módosítás következtében elvesztett 25 nap pótszabadságukat!

- 2013. szeptember 1-jétől a 0–3 éves korú gyermekeket ellátó gyermekotthonok **kisgyermeknevelőit, bölcsődék intézményvezetőit, vezetőit és szaktanácsadóit is megilleti a 25 nap pótszabadság!**

- Sikeresült visszaállítatnunk a **bölcsődei gyógypedagógusok 25%-os gyógypedagógiai pótlékát!**

- Régi vágya teljesült a bölcsődei dolgozóknak a 15/1998. NM rendelet módosításával, mely kimondja, hogy a bölcsődében **április 21-e**, vagy ha az heti pihenőnapra vagy munkaszüneti napra esik, az azt követő legközelebbi munkanap, minden évben **nevelés-gondozás nélküli munkanap.**

- Pozitív változások és pontosítások kerültek be a 15/1995. NM rendeletbe a bölcsődei létszám minimumokban és a vezetői munkakörök képesítési előírásaiban: Javaslatunkra sikerült a **szaktanácsadói státuszok kötelezőségét** továbbra is megtartani azon összevont intézményeknél, melyek korábban egyesített bölcsődéként, vagy bölcsődei igazgatóságként működtek, illetve pontosításra kerültek **a bölcsőde vezetői munkakör képesítési előírásai** is, kötelező a diploma megléte amennyiben önálló bölcsődéként működik az intézmény.

A sajtónyilvánosságot kihasználva, jogszabály véleményezési tevékenységünk részeként, Lázár János újabb csoportlétszám-emelésre vonatkozó egyéni képviselői indítványát sikerült levetetni a parlament napirendjéről.

A 2013-as bérkompenzáció elvének és a rendelet szabályainak teljesülését vizsgálva (alapelv: 2010-es nettó jövedelemhez képest 2013-ban(!) nem csökkenhet az egykulcsos adó következtében a havi nettó jövedelem), összegezve a problémákat, megállapításra került, hogy a nettó illetménycsökkenés nagysága és oka - melyet főként a BDDSZ közvetített -, már nem a rendszer hibájából adódik, mint 2012-ben, hanem legnagyobb részben munkáltatói téves adatszolgáltatásból. BDDSZ/SZEF javaslatra született egy OKÉT ajánlás melyben felszólításra kerültek a munkáltatók a kompenzációs adatszolgáltatásuk revíziója tárgyában -, amit mindhárom oldal (Kormány, Önkormányzat, Szakszervezet) képviselői aláírtak. Az ajánlás közzétételre került a Nemzetgazdasági Közlöny májusi számában. Az ajánlásnak köszönhetően számos munkáltató revideálta korábbi adatszolgáltatását, mely következtében a keresetek rendezésre kerültek visszamenőlegesen is. A legnagyobb küzdelem a csepeli bölcsődék dolgozóinak visszamenőleges kompenzációjáért folyt, melyet októberben, hóközi kifizetéssel rendezett az államkincstár kitartó problémajelzésünknek köszönhetően, aktív Nemzetgazdasági Minisztériumi közreműködés hatására.

A 2014-re vonatkozó bértárgyalások tekintetében továbbra is változatlanul befagyasztott közalkalmazotti illetménytábla kilátásba helyezésén túl semmilyen pluszra nem számíthatott az ágazat, mindamellet, hogy az

egészségügy és az oktatás területén új bértarifarendszer (életpálya-modell) került bevezetésre.

Az OKÉT tárgyalások kudarca, illetve a BDDSZ, valamint a szociális ágazatban működő szakmai és munkavállalói érdekképviseltek egyéni kezdeményezéseinek sikertelensége hozta létre 2013 nyarán a tizenegy szakmai-, ellátotti- és munkavállalói érdekképviseltekből álló Szociális Ágazati Demonstrációs Bizottságot (SZÁDEMBIZ) az ágazat megújításáért és az érdekérvényesítés erősítéséért **a szociális ágazat dolgozóinak érdekében.**

A **Szociális Ágazati Demonstrációs Bizottság** [tagjai: Baranya Megyei Szakszervezetek Akcióegysége, Bölcsődei Dolgozók Demokratikus Szakszervezete, Független Egészségügyi Szakszervezet, Magyar Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatok Országos Egyesülete, Módszertani Gyermekjóléti Szolgálatok Országos Egyesülete, Nyugdíjasok Országos Képviselőte, Szociális Munkások Demokratikus Szakszervezete, Szociális Szakmai Szövetség, Szociális Területen Dolgozók Szakszervezete, Szociális Dolgozók Munkástanácsa, Autonóm Területi Szakszervezet] megalakulását követően azonnal megkezdte munkáját. Egy rövid petíciót fogalmazva aláírásgyűjtésbe kezdett az egészségügyben végrehajtott béremelés szociális ágazatra való kiterjesztéséről, illetve az ágazati érdekegyeztetés beindításának szükségességéről. 2013 szeptemberében a BDDSZ több másik szervezettel együtt két alkalommal tárgyalt a szociális államtitkársággal. A tárgyalások az alábbi témákra fókuszáltak:

Az első tárgyalást ún. „nulladik” találkozásként deklarálták a tárgyalófelek, mely során megkezdődtek az egyeztetések az alábbiakról:

1. Ágazati egyeztetés intézményesített kereteinek kialakításáról.
2. A szociális ágazat bérrendezéséről, egy ágazati életpályamodell kidolgozásáról.

3. 2013. évre vonatkozó egyszeri alkalommal nyújtott keresetpótló juttatás lehetőségéről.
4. Ágazati keret Kollektív Szereződés lehetséges kidolgozásáról.

Megfogalmaztuk, hogy ágazatban dolgozó mintegy 92-93 ezer dolgozó (közalkalmazott, civil és egyházi intézményben foglalkoztatott) béremelésének fedezete mintegy 30 milliárd Ft-ot igényelne (munkaadói járulékokkal együtt). Ebből a 61 000 fős közalkalmazotti létszámra, bruttó 15 milliárd Ft a forrásigény. A tárca ígéretet tett arra, hogy az ügyet Kormánydöntés elé viszi, illetve egyeztet a Nemzetgazdasági Minisztériummal.

A szeptember 30-án parlament elé benyújtott 2014-es költségvetési törvénytervezet sem a közszférára vonatkozóan, sem a szociális ágazatban dolgozókra, így a bölcsődei dolgozók számára sem irányozott elő a bérek tekintetében semmilyen pozitív irányú változást. Ezért 33 ezer támogató aláírással (melyből 17 ezret a BDDSZ egymaga gyűjtött össze) október 7-én a 2014-es költségvetési törvénytervezet benyújtását követő hétfőn, a Tisztas Munka Világnapján egy Flash Mob akció keretében petíciót adtunk át az ágazati miniszterének, követelve a béremelést és a tárgyalások megindulását.

Ezúton is köszönjük az aláírásgyűjtésben nyújtott aktív munkát a BDDSZ tisztségviselőinek, aktivistáinak, és mindazoknak, akik segítettek az aláírásgyűjtést!

A minisztérium figyelemfelkeltő demonstrációnkra egy közleményt adott ki, melyben közölték: *„A kormány a szociális területen dolgozóknak is segít és segített azzal, hogy az elmúlt három esztendőben évente emelte a minimálbért, visszaállította a családi adókedvezményt és bevezeti annak járulékra való kibővítését, valamint a rezsicsökkentést. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma és a Nemzetgazdasági Minisztérium között folyamatosak az*

eqeztetések a szociális terület bérrendezési lehetőségeiről, az ország gazdasági erejét meghaladó kiadásokat azonban nem lehet vállalni. Amennyiben a megfelelő fedezet rendelkezésre áll a bérrendezéshez, arról minden érintettet haladéktalanul tájékoztatunk.”

Az október 7-i demonstrációt követően az EMMI nem hívta tárgyalásra a demonstrációs bizottságot alkotó szervezeteket, a költségvetési törvénytervezet változatlanul nem tartalmazott elmozdulást, sőt a minimálbér és a garantált bérminimum prognosztizált összege további fizetési osztályok összeecsúszását prognosztizálta (A1-E10). Ezért a SZÁDEMBIZ, egy új, és nagyobb demonstrációt hirdetett meg a Szociális Munka Napjára (november 12-re) időzítve.

Mindeközben 2013 októberében sztrájkfelmérésbe kezdtünk, mely során a bölcsődei dolgozók 68%-a aláírásával is támogatta részvételét egy béremelésért folytatott sztrájkban. Ennek okán az Alapszervezeti Titkárok Tanácsa (ATT) döntött: amennyiben a november 12-i demonstráció sem vezet eredményre a BDDSZ kész sztrájkot szervezni, de mindenekelőtt javasolja, hogy országos bölcsődei sztrájk nője ki magát szociális ágazati sztrájkká, ezért kéri a SZÁDEMBIZ-t alkotó szervezeteket, hogy szondázzák az ágazatban dolgozó kollégák sztrájkképességét.

Székely László, ombudsman 2013 nyarán AJB-4579/2012 számú jelentésében felhívta Balog Zoltán miniszter figyelmét arra, hogy a szociális ellátórendszer hatékony működését elősegítve **„fontolja meg az egészségügyben megvalósuló bérfelzárkózás szociális ágazatra történő kiterjesztését”**.

2013. november 12-én, a Szociális Munka Napján dudaszóval és szirénával követeltünk béremelést a szociális ágazat dolgozóinak az Emberi Erőforrások Minisztériuma előtt. Mivel a hajléktalanellátókban, az

idősotthonokban, illetve a bölcsődékben hat éve nem emelkedett a dolgozók fizetése. 72-73 ezer Ft a nettó bér a felsőfokú szakképesítésű pályakezdekők, de ennyi harminc év munkaviszony után is. Ezért „tűzoltásként” követeltük a kormánytól, hogy 2014. január 1-jétől terjesszék ki az egészségügyi szakdolgozói bértáblát a szociális ágazatra. A demonstráción több ezren vettek részt, felszólalt: Kiss László (FESZ elnök), Pataki Péter (MSZOSZ elnök), Holecz Gábor (Munkástanácsok Országos Szövetségének alelnöke). Majd 40.197 támogató aláírással petíciót adtunk át Balog Zoltán emberi erőforrás miniszternek és Soltész Miklós szociális és családügyért felelős államtitkárnak, amit Veres Gábor, az EMMI főosztályvezetője vette át, illetve petíciót vittünk Varga Mihály nemzetgazdasági miniszternek is, melyet Banai Péter Benő költségvetésért felelős helyettes államtitkár vett át. A petíció átvételekor Veres Gábor azt mondta, hogy bízik abban, hogy a minisztériumnak is az az érdeke, hogy valamilyen megállapodás szülessen. A petíció átadás után a demonstrálók menetétől volt hangos a Bajcsy-Zsilinszky, majd a Rákóczi út és környéke, a résztvevők mintegy 4 km-es utat megtéve, több mint egy órás menetben érkeztek, a józsefvárosi Mátyás térre, a 3SZ SzocExpo rendezvényére. Ahol Ferge Zsuzsa támogató levelét - betegség miatt - Krémer Balázs, 3SZ elnök olvasta fel, majd Szücs Viktória SZÁDEMBIZ ügyvivő bejelentette, hogy a szociális szféra szakszervezetei megkezdik a sztrájkjal kapcsolatos előkészületi munkálatokat. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma szociális ügyekért felelős államtitkársága a demonstráció kapcsán közleményt adott ki, amely kiemeli: *"a területért felelős politikai vezetők tisztában vannak az ágazat nehéz helyzetével, az átalakításoknak remélhetőleg jövőre meglesz a gyümölcse"*. Az EMMI ugyanakkor hozzátette: *a bérfejlesztést azonban nem szabad külföldről felvett hitelből fedezni. Jövőre 30 százalékkal nő a bölcsődék*

finanszírozása, ami az önkormányzatok számára a béremelést is lehetővé teszi. A nevelőszülők foglalkoztatási jogviszonya az 5750 embert foglalkoztató ágazatban dolgozók életkörülményeit javítja és biztonságosabbá teszi családjaik életét. Erre a jövő évi költségvetésben több mint négymilliárd forintot fordít a kormány, csakúgy, mint az ápolási díjra - olvasható volt a közleményben.

Mindezen akciók sikertelensége után döntöttek úgy az együttműködésre képes szakszervezetek, hogy sztrájkbizottságot alakítanak a bérrendezésért, és az ágazati párbeszédért. 2013. november 21-én megalakult meg a Szociális Ágazati Sztrájkbizottság 6 szakszervezet részvételével és az alábbi sztrájkköveteléseket fogalmazta meg, melyről december 4-től a 2014-es országgyűlési választásokig tárgyalt a Kormányzatot képviselő Fülöp Attila helyettes államtitkárral.

- 1. Az egészségügyi dolgozói illetmény-, illetve bértábla kiterjesztése a szociális ágazatban foglalkoztatottakra (mind a szakdolgozókra, mind a kisegítő dolgozókra), jogállástól függetlenül, 2014. január 1-jétől.*
- 2. A szociális ágazatot érintően rendszeres érdekegyeztető tárgyalások megkezdése és folytatása a kormányzat és az ágazatban érintett érdekképviseleti szervezetek közt.*
- 3. A Kjt. 59. § (1) bek. b) pontjában foglalt felhatalmazás alapján, a szociális ágazat egészére kiterjedően jogszabály írja elő, hogy a munkaközi szünet a munkaidő része.*

A Sztrájkbizottság tevékenysége, és az ágazatban érezhető forrongás hatására 2014 januárjától bevezetésre került egy szociális ágazati pótlék mintegy 11 Mrd Ft mértékben, amit az ágazat 93 000 dolgozója, fenntartótól függetlenül először 2014 áprilisában (a parlamenti választások előtt) kapott készhez. A pótlék sem jogcímében, sem mértékében nem felelt meg a szakszervezeti követeléseknek, és a várakozásoknak, de mégis egyfajta elmozdulásként értékelhető a korábbi teljes elutasításhoz képest.

Mindeközben a sztrájektárgyalások folytak (folynak) és ezzel párhuzamosan megindult a Szociális Életpálya Modell Munkacsoportok tevékenysége. Szakmai csoportok (almunkabizottságok) dolgoztak 2014. januártól-szeptemberig az ágazat életpálya modelljének részanyagain.

2014-ben is a BDDSZ az egyedüli reprezentatív szakszervezet a 88-as Szociális ellátás bentlakás nélkül főágazatban, mely olvasható az Országos Reprezentativitást Megállapító Bizottság 2014. augusztus 27-i jelentésében. Al-, és szakágazati szinten a BDDSZ mellett reprezentatív lett még a PSZ és az MKKSZ. Ebből adódóan szervezetünk, az országos és az ágazati szintű érdekegyeztetésben a Kormányzat hivatalos partnere a jövőben is.

A 2014-re áthúzódó sztrájektárgyalási folyamatokat hónapokon keresztül megakasztotta a választások utáni Kormány-átalakítási időszak, miközben informális egyeztetések, találkozók történtek a harmadik Orbán Kormány új vezetőivel: Czibere Károly államtitkár és Nyitrai Imre helyettes államtitkárral. A sztrájektárgyalások hivatalosan szeptember 22. után folytatódhattak, Balog Zoltán miniszter ekkorra jelölte ki az új tárgyalót, Nyitrai Imre helyettes államtitkár személyében. Úgy tűnt, hogy 2014. október 6-án lezárulhat a sztrájkbizottság tevékenysége egy megállapodás megkötésével, de a hivatalos aláírásra egyeztetett időpontot az EMMI egy munkanappal az esemény előtt lemondta. Az ezt követő felháborodásunkra Balog Zoltán miniszter október 8-án fogadta hivatalában a sztrájkbizottságot. Ahol a miniszter azt a tájékoztatást adta, hogy megállapodással kapcsolatban tartalmi ellenvetése nincsen, azonban

formai, jogi kérdések rendezését javasolta, és ígéretet tett, hogy a leghamarabbi kormányülésen támogatása mellett beterjeszti a szociális ágazat bérrendezésének ügyét. Miniszteri válasz ugyan nem érkezett; de a parlament elé benyújtott 2015-ös költségvetési törvény-tervezet nem tartalmazta a beígért ágazati bérrendezés fedezetét, csupán a 2014-ben bevezetett ágazati pótlék összegét, emiatt a sztrájkbizottsággal szimbiózisba működő Szociális Ágazati Demonstrációs Bizottság meghirdette november 12-re a Szociális Munka napja helyett, a Szociális Elégedetlenség Napját.

Az esemény publicitása következtében Czibere Károly november 10-re hivatalába hívta a sztrájkbizottság tagjait a korábban szövegezett megállapodás-tervezet aláírására, melytől a sztrájkbizottság – az államtitkár előzetes értesítése mellett - elzárkózott. Garanciális elemek és a 2015. januári bérrendezés költségvetési fedezetének hiányában a korábban szövegezett, időközben kiüresedetté vált megállapodás tervezetet a szakszervezetek már nem tartották elfogadhatónak. A bérrendezés érdekében a Sztrájkbizottság újabb javaslatokat tett, amelyek megfontolását a Kormány képviselői vállalták. November 12-én a Szociális Elégedetlenség Napján több ezer szociális dolgozó hangos sípszóval vonult az Akadémia előtti parkolóból, az EMMI, majd a kiskörút érintésével a Parlament elé. Az EMMI előtt Kiss László (FESZ elnök) mellett Bartai Lászlóné (BDDSZ), a Parlament előtti színpadon Migács Tibor (SZMDSZ), Szűcs Viktória (BDDSZ elnök), Töreki Csilla (BDDSZ) Földiák András (KKDSZ) és Krémer Balázs (3SZ) is felszólalt, majd egy közösen elfogadott petíció került átadásra Orbán Viktor miniszterelnöknek. A petíciót az Országház Levelezési Osztálya nevében Dr. Gazdag László vette át. Az esemény széleskörű sajtónyilvánosságot kapott. A demonstrációt követően bizunk abban, hogy mindkét fél számára

elfogadható megállapodás születhet és a ma elkerülhetetlennek tűnő sztrájk elkerülhetővé válik.

A BDDSZ támogatón segítette a három konföderáció (Autonómok, MSZOSZ, SZEK) egyesülési folyamatát a 2013. május 1-jén bejelentett egyesülési szándék kinyilatkoztatását követően. Aktívan részt vettünk a 2013. december 6-i alakuló kongresszuson és az előkészítő munkálatokban, majd a már megalakult Magyar Szakszervezeti Szövetségbe elnökségi tagot adva javaslatainkkal próbáltuk segíteni az integráció megvalósulását, ami sajnos érzékelhetően nem zajlik olyan zökkenőmentesen, mint ahogyan a szakszervezeti tagjaink elvárják. Bízunk abban, hogy a kezdeti nehézségeken a konföderációk tagszervezetei és képviselői túl tudnak lépni, és a három szövetség által képviselt dolgozók érdekében sikerül közösen megtalálni azt a legkisebb közös többszöröst, ami szükséges a további közös munkához, hiszen az ügy, amit képviselünk, mindennél fontosabb.

"Az első legfontosabb dolog, hogy legyen bátorságunk elkezdni"

A BDDSZ megalakulásának 25. évfordulója lehetőséget teremt arra, hogy mindenki, aki a szervezet életének résztvevője volt, illetve jelenleg is az, visszatekintszen a kezdetekre. Az első időszak bizonytalan lépéseire, a "tudatlanság boldogságára", hiszen akkor még nem tudhattuk, mit jelent egy országos szakmai szakszervezet létrehozni és benne munkálkodni. Ebben a kis írásban néhány nagy lelkesedéssel és hittel teli tevékenységünkről szeretnék írni.

Már 1989. november 4-e előtt elkezdődött az "alulról jövő" építkezés, az alapszervezetek megalakulása. Debrecenben a bölcsődei dolgozók egyhangúan csatlakoztak ahhoz a kezdeményezéshez, hogy ennek a sok mindent megélt szakmai hálózatnak szüksége van saját érdekeinek kinyilvánításához, érvényesítéséhez egy önálló szakszervezetre, amely belülről ismeri a sajátos feladatokat, problémákat és hatékonyabban segíti majd a dolgozók élet-, és munkakörülményeinek jobbítását.

Megkezdtük a helyi építkezést, néhányan összedugtuk a fejünket, megbeszéltük, hogyan képzeljük el az alapszervezetek felépítését, működését. Mindkettőről keveset tudtunk, ezért korábbi - közös egészségügyi alapszervezeti - ismereteinket vettük alapul.

Természetesen a legtöbb segítséget Dr. Koncz József szolnoki igazgató főorvos úrtól és hozzáértő csapatától kaptuk. Akkor még postán küldött iratokkal, személyes találkozókkal, telefonos segítséggel formálódott az alapszervezet struktúrája, működési rendszere.

Elkezdődött a tisztségviselők személyének feltérképezése. Az a megtiszteltetés ért, hogy az én nevem is felmerült a szakszervezeti titkár tisztségének betöltésére. Aki ismer engem, tudja sok álmatlan éjszakát töltöttem a vállaljam, ne vállaljam kérdésének boncolásával. Talán a hitemmel, elkötelezettségemmel nem volt probléma. Inkább - ismerve magamat - a belső vívódásaimmal, bizonytalanságaimmal, ismereteim hiányosságaival, az új helyzetek kezelésével, és ezek bizony megnehezítették döntésemet. Azt tudtam, tisztséget viselni felelősség, mert munkájával befolyásolja a dolgozók élet - és munkakörülményeit. Képes vagyok-e arra, hogy tevékenységemmel a pozitív hatás legyen jellemző?

Végül elvállaltam a jelölést és megválasztottak, utólag örülök, hogy nem tudtam előre, mi minden vár rám. Emlékszem a késő délutánokba nyúló adminisztrációkra, dokumentumok készítésére, a megbeszélésekre, a közös munkákra, munkatársaim segítségére, de az általam sokat emlegetett gondolatra is "a titkár olyan, mint a hosszútávfutó, magányos". Vannak helyzetek, melyekben egyedül van, pl. a cégbíróságra már úgy mentem, mint a munkahelyemre.

Majd az érdemi munka megkezdésével a fenntartónál jártam el a dolgozók ügyében. Az az út, amelyet a bölcsődétől a Polgármesteri Hivatalig (korábban Városi Tanácsig) megtettem ma is gyakran felidéződik bennem. Amikor a Batthyányi utcán járok, eszembe jutnak az emlékek. Azon a rövid úton hogyan kavarogtak bennem a gondolatok, mit szeretnék kérni, milyen indokkal, jogszabályra hivatkozva próbáljak meg eredményeket elérni.

Természetesen a sikerek mellett voltak kudarcok is. Azt gondolom, ez a kettőség is közrejátszik abban, hogy a BDDSZ 25 éve töretlenül fennáll. Egyrészt az

eredményeivel, melyeknek örülünk, de fontos, hogy ne felejtsük el. Másrészt a meglévő és új problémákkal, melyek további folyamatos munkát adnak a szakszervezetnek.

A szervezet létében és fontosságában töretlenül hiszek, hiszünk, mert mindig vagyunk annyian, hogy a szakszervezet reprezentatív legyen. Azonban az építkezésről, a létszámbővítésről sosem szabad lemondani, melyet Filvig István, a Signal Biztosító elnökvézérigazgatójának szavaival szeretnék megerősíteni: "A szakszervezet olyan a társadalomban, a gazdaságban, mint só a levesben, nélkülözhetetlen."

Debrecen, 2014. október 3.

Nagy Éva, ügyvivő

Egy nyugdíjas szakszervezeti elnök visszaemlékezése

Ez a visszaemlékezés a BDDSZ megalakulásától eltelt 25 évről szól. Nem annyira a tényszerű eseményekről, eredményekről, mint inkább arról, hogyan éltem meg ezt az időszakot, milyen társadalmi és politikai körülmények befolyásolták a szakszervezet életét.

A Bölcsődei Dolgozók Demokratikus Szakszervezetét (BDDSZ-t) a politikai-gazdasági megújulás és az ezzel járó érdekvédelmi és képviseleti változás igénye hívta életre. Nekem jutott az a nehéz, de felemelő feladat, hogy részese lehettem a „felnőtté válás” folyamatának és megalakulásától a nagykorúságáig - 1989 novemberétől 2007 novemberéig - elnökként alakíthattam életét.

Az a 18 esztendő történelmi változásokat hozott Magyarországon életében. 1990 tavaszán megtörtént a békés rendszerváltozás, az egypártrendszert felváltotta a parlamentáris demokrácia, a tanácsrendszert az önkormányzatiság, a szocializmust a piacgazdaság. 2004-ben az Európai Unió teljes jogú tagjává váltunk.

A társadalmi-gazdasági környezet változásai nagymértékben befolyásolták a szakszervezetek életét is, melyek 1989-ig a nemzetgazdasági ágak szerint szerveződtek. Ennek következtében sokszor igen jelentős, eltérő érdekű dolgozói csoportokat fogott egybe, megtéve a központi irányítás nyúgével. Ezért természetes volt az önállósodási vágy, hogy létrejöjjenek a szakma-specifikus érdekképviseletek. A volt SZOT-ból hat konföderáció lett, a 19 ágazati szakszervezet atomizálódott. Az addig egységes Orvos- Egészségügyi Dolgozók Szakszervezetéből 11 önálló szakmai szakszervezet alakult (mára csak hat működik, köztük a BDDSZ).

Az első éveket a legnagyobb jóindulattal sem lehetett szakszervezetbarátnak nevezni. Sorra születtek meg az alapvető munkavállalói jogokat megnyirbáló törvények. A tagdíj-megújító procedúrák, a kötelezővé tett ŰT-KT választások mind arra irányultak, hogy a szakszervezetek veszítsenek bázisukból, befolyásukból.

Ha a szakmánkat tekintve értékeljük az időszakot, azt tapasztalhatjuk, hogy a kormányváltozásokkal szemléletváltozás is járt. Az egészségügytől a szociális-, majd a gyermekvédelmi ágazathoz kerültünk. Egy abszolút bölcsődeellenes szemlélettől a „szükséges rosszon” át eljutottunk a foglalkoztatási szempontból támogatandó „napközbeni ellátási intézményig”. Elnökségem alatt 17 miniszterrel és koncepcióval kellett megküzdenünk a bölcsődék fennmaradásáért, szervezetük, működésük

megújulásáért, a dolgozók erkölcsi és anyagi megbecsüléséért.

Érdekérvényesítési lehetőségünk, képességünk erősítése érdekében 1990 márciusában csatlakoztunk a SZOT-ból (Szakszervezetek Országos Tanácsa) átalakult MSZOSZ-hoz (Magyar Szakszervezetek Országos Szövetsége). Bár elsősorban a versenyszféra szakszervezeteit tömörítette, rendelkezett szervezett megyei képviselőkkel, szakértői háttérrel, jogsegély szolgálattal, melyekre az újonnan alakult BDDSZ-nek szüksége volt. Ezt a döntésünket tagsági vita előzte meg és országos felhatalmazás alapján írtuk alá az alapító okiratot.

A közszféra szakszervezeteinek nagyobb része 1990 júniusában létrehozta a SZEFE-t (Szakszervezetek Együttműködési Fóruma), mely kezdetben az együttműködő szervezetek laza akciószövetsége volt, önálló munkaszervezetet nem működtetett. Tisztségviselői rotációban, társadalmi munkában látták el a feladataikat, a működéssel kapcsolatos költségeket nem tagdíjból, hanem a tagszervezetek saját gazdasági alapjukból, meghatározott módon, közösen viselték és szakértői háttérét is a tagok szakértői biztosították. A Fórum nyitott volt, tagjai lehettek azok a szakszervezetek is, amelyek más konföderációhoz is csatlakoztak.

A BDDSZ részt vett a SZEFE megalakulását előkészítő szervező munkában, majd az együttműködési szerződést alapítóként aláírta. Úgy ítéltük meg, hogy ha ez az a szervezet, amely makroszinten tudja képviselni az államháztartáshoz, az önkormányzatokhoz kötődő dolgozók általános, közös munkavállalói érdekeit, nekünk társult tagként részt kell vennünk a munkájában. 1995-ben a társadalmi kihívások a SZEFE átalakítását, megerősítését sürgették. Ekkor vált laza akciószövetségből valódi konföderációvá, amely mind tartalmi, mind

szervezeti tekintetben megfelelt a korszerű követelményeknek. Miután megszűnt a társult tagság lehetősége, szakszervezetünk választót előtt állt: csatlakozik-e a SZEF-hez?

De ennek az ideje még nem jött el, a tagság az MSZOSZ-ben való politizálás mellett döntött.

Az MSZOSZ szervezetpolitikai, képzési területen kezdetben nagyon sokat segített, de véleményünk szerint kevésbé képviselte az értelmiség problémáit, a közszféra dolgozóit. Az amúgy is konfliktusokkal terhelt gazdasági életet tovább rontotta, hogy hiányzott a konszenzus a különböző társadalmi csoportok között. Ahogy nőtt a szakadék a versenyszféra és a költségvetési szféra között, úgy élesedett az érdekellentét a konföderáción belül is. Következetes követelésünk eredményeképp ugyan megalakult a költségvetési blokk, de mindig meg kellett küzdeni az ipari dolgozókat képviselő szakszervezetek szolidaritásáért. Fokozatosan érlelődött bennünk a változtatás gondolata, majd 1998-ban rendkívüli kongresszus döntött a SZEF-hez való csatlakozásról. 9 év MSZOSZ tagság után kértük felvételünket, mert biztosak voltunk benne, hogy a kizárólag költségvetésből finanszírozott dolgozókat tömörítő szövetséggel hatásosabb érdekképviselést tudunk kifejteni.

Az országos érdekegyeztetésben, a Költségvetési Intézmények Érdekegyeztető Tanácsa (KIÉT) Munkavállalói Oldalán addig is együttműködtünk a SZEF-fel, megtapasztaltuk a konszenzusra törekvő döntéselőkészítést és képviselést. Tisztségviselői mindig igyekeztek a szakmai szakszervezetek között meglévő esetleges érdekkülönbséget kompromisszumos javaslataikkal enyhíteni. A közszolgálati szakszervezetek összefogása, szervezeti ereje és akcióképessége

következményeképp a BDDSZ aktív részese lehetett az eltelt évek mozgalmas történéseinek.

Anélkül, hogy részletesen felsorolnám az együtt végzett munka eredményeit és kudarcait, nehéz összegzést készíteni 18 évről. Ezeket különben is részletesen, időrend szerint meg lehet találni a 2007-es kongresszusi beszámolóban. Inkább személyes érzéseimet osztanám meg.

50 éves munkaviszonyomból az utolsó18-at töltöttem a szakszervezetben. Egy egyszerű szakszervezeti tagból a rendszerváltozás, a szakszervezeti megújulás „csinált” elnököt. A megtisztelő bizalom nagy felelősséget rótt rám. Munkámat mindig ezzel a tudattal végeztem, igyekeztem megfelelni az elvárásoknak. De egyedül semmire se mentem volna! A tagság támogatása mellett kellett a harcostársak - a tagszakszervezetek és konföderációk vezetői -, akiktől sokat tanulhattam együttműködést, kompromisszumkészséget, kitartást, türelmet, szolidaritást, a munkavállalói és szakszervezeti jogok tiszteletben tartását. Azt, hogy az azonnali konfrontáció helyett törekedni kell a megegyezésre, a következetes és megalapozott szakmaiságon alapuló érdekérvényesítésre a tárgyaló asztal mellett, de végső esetben alkalmazni kell a törvényes nyomásgyakorlás eszközeit. A SZEF-ben az Ügyvivő Testület tagjaként aktívan részt vehettem a munkában, az országos érdekegyeztetés fórumain képviselt elvek kidolgozásában, a szakszervezet-politikai feladatok kimunkálásában, a programalkotásban. Munkakapcsolatunk mindig korrekt együttműködésen alapult. Ez nem jelenti azt, hogy nem voltak közöttünk nézeteltérések, viták, hiszen ezekben érlelődtek ki az egységes álláspontok. A heterogén összetételű tagszervezetek érdekellentéteit a SZEF elnökei mindig igyekeztek összehangolni, elsimítani.

Az én regnálásom idején Szabó Endre volt az elnök (csak öt hónappal dolgoztam tovább), aki személyiségével példát mutatott az egész szakszervezeti mozgalomnak. Tisztelet és megbecsülés övezte. Korrekt tárgyalópartnerre volt a kormányoknak. A megegyezéseket nem a megalkuvás motiválta, hanem a leoptimalisabb megoldás keresése. Kiegyensúlyozó magatartása igyekezett a SZEFE-en belüli vagy az érdekegyeztetés különböző oldalai között meglévő feszültségeket elsimítani. Szelíd, de határozott viselkedése elismerést vívott ki itthon és külföldön egyaránt. Hiánya a mostani zűrzavaros politikai viszonyok között még jobban érzékelhető, mint elmenetelekor.

Aktív szakszervezeti tevékenységemet a BDDSZ-ben 2008-ban fejeztem be. Kongresszusunkon kiváló utódot választottunk. Fiatal, agilís, diplomás, nyelvtudással rendelkező elnökünk van, aki nagyon hamar kivívta az elismerést minden fórumon.

Nyugdíjasként továbbra is rész veszek a BDDSZ Ügyvivő Testülete munkájában és a SZEFE Nyugdíjas Választmányában. Posztgraduális képzése miatt többször helyettesítettem elnökünket a SZEFE ÜT-n is. Sajnálattal állapítottam meg, hogy - bár nekünk se volt könnyű - a mai tisztségviselőknek sokkal rosszabb társadalmi környezetben kell helytállniuk. A tagság rohamos csökkenése, a mindennapos sikertelenség, az ideges hangulat rányomja bélyegét az együttműködésre. Egyéni túlélésre törekednek az ágazatok, hiányzik a szolidaritás. A kormány maximálisan visszaél az akcióképtelenséggel, a széthúzással. Vannak kedvezményezett szakszervezeti konföderációk és vannak kiszorítottak. A SZEFE ez utóbbiak közé tartozik: nem tagja az Országos Érdekegyeztető Tanács nem teljesen utódszerű szervezetének a Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fórumának (VKF-nek).

A megosztottság, az érdekegyeztetés rendszerének átalakulása sürgős cselekvésre készítette a konföderáció vezetőket. Hosszas előkészítő munka után a tavalyi majálison az Autonómok, az MSZOSZ és a SZEK bejelentettek egy szándéknyilatkozatot a három szövetség integrációjáról. A folyamat elindult, rengeteg szervezeten belüli és szervezetek közötti vita után 2013. december 6-án, első lépcsőben megalakult az új szövetség, majd a jelenlegi három konföderáció megszűnik és ez év végén beolvad a Magyar Szakszervezetek Szövetségébe.

Csak a jövő fogja visszaigazolni, hogy az új „egységsszakszervezet” koncentrált erői képesek lesznek-e a különböző dolgozói csoportok érdekeinek összehangolására.

Optimista ember lévén, bízom benne, hogy IGEN!

Budapest, 2014. október

Mester Judit

A bölcsőde ügy folytatódott

Az eredeti írás megjelent: MENTA, a DMJV Családsegítő Szolgálat információs lapja,

1993. június

„1993. május 24-ét írtunk, amikor a debreceni közgyűlésen ismét terítékre került két bölcsőde - a Margit téri és a Görgey utcai - ügye. A hír nem ért minket váratlanul, bár az időpontra csodálkoztunk, mivel kevés idő telt el (kb. egy hónap) két közgyűlés között. Úgy gondoltuk, hogy a bölcsődék helyzetével, feltöltöttségével kapcsolatos vizsgálódást csak szeptemberben folytatják a

„honatyák”, ugyanis abban a hónapban már pontosan ismerjük az induló gyermeklétszámot.

1993-ban Debrecenben nem működő férőhelyekről még nem beszélhettünk. A leginkább "veszélyeztetett" helyzetben lévő Margit téri bölcsődében a gyermeklétszám még az elfogadhatóság határán volt. A bölcsődékben 100-120 %-os feltöltöttség mellett biztosíthattuk a személyes gondoskodást, az egyéni bánásmódot, melyre az önállóságuk kezdeti fokán álló bölcsődés gyermekeknek nagy szükségük volt. Az a törekvés, hogy a gyermekek 3 éves korukig otthon, családi körükben legyenek, több tényező miatt is teljesíthetetlen. A dolgozó anyák visszatérését sürgette az állásféltes, félelem a munkanélküliségtől, emellett sok család, romló szociális-, anyagi helyzete miatt csak a bölcsődében tudott kisgyermek számára jó körülményeket, megfelelő ellátást biztosítani. A kvalifikált nők körében fontos szempont volt, hogy ne maradjanak ki hosszú időre szakmájuk gyakorlásából. Az anya joga eldönteni, hogy "főállású" anya legyen vagy munkavállaló.

Debrecenben továbbra is szükség volt a bölcsődékre. Igaz, hogy 1993 őszén a gondozott gyermekeknek több mint fele óvodába ment, de majdnem ugyanannyi bölcsődében maradt. A továbbmaradó gyermekek és az újonnan jelentkezettek száma megközelítette az engedélyezett férőhelyszámot. Az előző évi adatok azt igazolták, hogy a nyári hónapokban ismét megemelkedett a bölcsődébe jelentkezők száma és ez a jelenség 1993-ban is várható volt. Tudtuk, hogy a feltöltöttséggel óvatosan kellett bánni, mert a túlszűfolttság elveszi a kisgyermektől az életteret, a mozgáslehetőséget, mely e korosztály lételeme.

Mi elismertük, hogy a Tócoskertben, a Tócovölgyben "óvodahiány" volt, de nem úgy tettük fel a kérdést, bölcsőde vagy óvoda, hanem azt mondtuk bölcsőde és

óvoda. Tudtuk, hogy a Margit téri bölcsőde óvodává alakítása nem oldotta volna meg az "óvodahiányt", sőt a bölcsődés korú gyermekek elhelyezése is gondot okozott volna. „Túlzsűfolt lenne a másik "tócós" bölcsőde” vélekedtünk, s emellett még a város távolabbi részeibe is kellene a szülőknek hurcolni a gyermekeket.

A közgyűlés bölcsőde megszüntetésével kapcsolatos napirendi pontjához többen hozzászóltak. Néhány szülő érvekkel próbált rámutatni az előterjesztés ellentmondásaira, hiányosságaira, tévedéseire. A közgyűléshez magam is hozzászóltam, ismertettem a fenti gondolatokat és kértem a képviselőket, hogy újabb adatok ismeretében gondolják át döntésüket, vessenek számot a következményekkel.

A képviselők közül voltak, akik a bezárás ellen, mások mellette emeltek szót. Az előterjesztés két változata - az első változat szerint csak a Margit téri bölcsődét, a másik szerint a Görgey utcait is megszüntetik - nem kapta meg a minősített többséget. Az egyik képviselő módosító javaslata alapján jutottak arra a döntésre, mely látszólag kompromisszumos megoldást jelentett. E szerint 1993. szeptember 1-jétől négy bölcsődei és nyolc óvodai csoport működhet a Margit téri bölcsődében; a Görgey utcai intézmény pedig változatlanul bölcsődeként üzemelhet.

Volt akkor idő végiggondolni, hogy helyezzük el a 40 férőhelyen a bölcsődében maradó gyermekeket. A beérkezett kérelmekkel már nem is számoltunk, őket ez a bölcsőde nem tudta már fogadni. A Tócskert másik bölcsődéje szeptemberben feltöltődött. A legközelebb lévő Postakert utcai bölcsőde "telített", az Erzsébet utcaiba pedig folyamatosan érkeztek a gyermekek, mert 93 nyarán megszűnt a MÁV-bölcsőde.

A gyermekek egyéni, szülőkkel való utaztatása egyre inkább valóság lett. Az akkori adatok szerint az a felemás

helyzet, a közös bölcsőde-óvoda intézmény nem oldotta meg az óvoda problémáját, de megnehezítette a bölcsőde helyzetét is. Bölcsődei szakemberek akkor úgy vélekedtek, hogy elképzelhető, hogy a jövőben nemcsak "óvodahiányról" beszélhetnek majd, hanem "bölcsődehiányról" is. Végezetül a cikk szólt a bölcsődék hátrányos megkülönböztetéséről is, a normatív támogatás hiányáról. Akkoriban úgy vélekedtek, hogy a bölcsődéknek nincsenek védelmezői, a parlament előző évben is leszavazta, hogy az állami költségvetés biztosítson bölcsődei normatívát.

Arról értesültünk, hogy 1994-ben is tervezik a bölcsődei normatíva beépítését a költségvetésbe. Amennyiben 1994 évtől lesz központi támogatás, akkor a helyi kiadások csökkennek, de nem lehet egy önkormányzat sem olyan "szegény", hogy a kisgyermek kiegészítő fejlődését, egészségét kockáztassa."

Debrecen, 1993. június

Nagy Éva
bölcsődei felügyelő

Ui.: Az élet a legnagyobb rendező, mely sok mindent megold. Így történt ez a Margit téri bölcsőde esetében is. Az elmúlt 20 évben a működő férőhelyekre folyamatosan jóval magasabb igények jelentkeztek, és ezek igazolták akkori félelmeinket.

2013. áprilisától a DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye teljes egészében visszakapta az épületet (férőhelyszámot), amely azóta is a bölcsődés korú gyermekek napközbeni ellátását szolgálja.

Debrecen, 2014. október

Nagy Éva
szaktanácsadó

VISSZAPILLANTÁS

Az út soha nem sima, mindig vannak rajta göröngyök, kisebb nagyobb akadályok, amelyeket le kellene küzdenünk! Én mindig az igazságot kerestem és igyekeztem a szívemet is meghallgatni, amikor hozzám fordultak segítségért. Voltak csattanások, számomra érthetetlen reakciók, de hát az érdekvédelem, az emberekkel való foglalkozás szerintem sohasem lesz diadalmenet.

A BDDSZ XVIII. kerületi alapszervezetének 2005-2014 szeptemberéig voltam a titkára. Visszagondolva az elmúlt kilenc évre, voltak jó és emlékezetes események és voltak olyanok is, amelyekre nem szívesen emlékszem.

Amikor átvettem a stafétabotot Varga Endréné Marikától, aki a BDDSZ megalakulásától kezdődően volt az alapszervezet titkára, sok elképzeléssel megvalósítandó feladattal a fejembe vállaltam el ezt a megtisztelő tisztséget.

Két olyan célt tűztem ki magam elé, amelynek megvalósítására, visszatekintve az eltelt éveket folyamatosan törekedtem. Az egyik ilyen cél, közösségerősítő programok szervezése, a szolidaritás erősítése, a munkavállalók jogismeretének javítása, illetve a különbözőn kérdésekkel, problémákkal hozzám fordulóknak kiszolgálása, segítése problémájuk megoldása érdekében.

Fontos céloom, illetve elképzelésem volt az is, hogy szemléletformálással tudjam megértetni a tagokkal, és a nem szakszervezeti tagokkal egyaránt, hogy a jelenlegi szakszervezetek elsősorban már nem jóléti feladatot végeznek, hanem a munka világának különböző területein,

a kormányzattal állandó kapcsolatban állva, a különböző szintű érdekegyeztető szervezetekben állnak helyt és képviselik az adott szakszervezeti tagok, illetve az adott szakszervezet által képviselt nem tag munkavállalók érdekeit. Ezenkívül a munka világát különböző szinten szabályozó jogszabályok módosításában való aktív részvétellel, védik a már korábban megszerzett jogok megtartását, illetve a szakma, különböző változásaival összefüggő jogszabályok megalkotását segítik.

Visszatekintve az elmúlt kilenc évre, őszintén kijelentem, hogy csak részben tudtam megvalósítani a megválasztásomkor kitűzött célokat.

Nem felejttem el, hogy amikor otthon férjemmel megbeszéltem, hogy ezt a tisztséget elvállalom, azt mondta: Készülj fel arra, hogy ez nem egy diadalmenet. Akiknek segíteni fogsz nem biztos, hogy mindig hálásak lesznek, és hogy sok ellenséget is fogsz szerezni magadnak. A befektetett energia nem fog minden esetben megtérülni. Sokat fogsz küszködni, és lehet, hogy az fog hátba támadni, akinek segítettél. A szemléletformálás pedig szép terv, de nagyon nehéz, vagy talán lehetetlen is. Igaza volt, minden tekintetben.

Mégis mi az, ami kilenc év alatt megtartott ebben a feladatban? A segíteni tudás lehetősége, a motiváltságom az igazság keresésére, a kiszolgáltatott embereknek a figyelemfelkeltése, hogy szükséges az érdekeinkért kiállni, hogy nem lehet mindig csak megalkudni, és szükséges a saját jogainkkal, kötelességeinkkel, lehetőségeinkkel tisztában lenni.

A leggyakrabban a pesszimizmussal, a fásultsággal, a megalkuvással kellett megküzdenem és ebben sajnos alulmaradtam. Sokszor éreztem tehetetlenséget és dühöt,

hogy nem vagyunk elegendően egy demonstráción, hogy amikor lehetőségünk van kiállni magunkért, akkor ezt nem tesszük meg. Be kell azonban látnom, hogy a pénztárca üressége, sok kolléga esetében a folytonos anyagi ellehetetlenülés a kilátástalanság a bérek jelentős mértékű növekedése tekintetében, a társadalmi elismertség hiánya a napi küzdelmek a megélhetésért, elveszi a hitet és a reményt.

Ennek ellenére nem sajnálom azt az időt, amelyet a titkári feladatok végzésével töltöttem. A hozzám fordulóknak bizalma, köszönete, ha tudtam valamiben segíteni, adta a további motivációt ehhez a munkához.

A kilenc év alatt azonban nem egyedül tettem a dolgomat, hanem mindig a bizalmi testülettel közösen. Ezt szeretném ezúton is megköszönni mindazoknak, akik részesei voltak a demonstrációkra való felkészülésnek, a taggyűlések, választások egyéb programok előkészítésének és lebonyolításának. Szeretném megnevezni segítőttem. Igyekszem senkit sem kihagyni, ha mégis valakit kihagyok attól elnézést kérek, de nem szándékosan teszem.

Érczi Zsoltné bizalmiként és gazdasági felelősként segítette folyamatosan a munkámat a kilenc év során. Bartik Andrásné, Cseke Sándorné, Takács Zsoltné, Vágó Károlyné, Bukovics Béláné, Fekete Györgyné, Ladics Károlyné, Lojekné Illiás Krisztina, Vétékné Marcel Ágnes, Kalmár Károlyné, Tóth Lajosné, Nagyné Uitz Ildikó, Kádár Istvánné pedig az alapszervezeti csoportok bizalmi tisztségviselőiként voltak részesei ennek a munkának.

Köszönöm Nekik!

Budapest, 2014. szeptember

Petus Márta

BDDSZ XVIII. kerületi alapszervezet

25 éves évforduló kiadványához Szegedi Alapszervezet

2010 márciusa óta látom el Szegeden, a szakszervezeti titkár feladatát. Nagyon örülök, hogy munkámmal részt vehetek, a szakszervezet munkájában ez által segíthetem a kollégáim munka és élet körülményeit jobbra tenni.

Hiszem, hogy napjainkban a szakszervezeteknek szoros összefogásra van szüksége, hiszen az eredményeket csak erős tagsággal és összefogással lehet elérni. Ezért is volt számomra nagy eredmény, hogy 2013-ban a SZEF által meghirdetett tagtoborzó pályázatban részt tudtunk venni és a 10%-os taglétszámemelés helyett a Szegedi Alapszervezet 20%-os emelkedést tudott elérni, amit a mai napig tartani tudunk.

Intézményi szinten 2013-ban módosítottuk a kollektív szerződést a hatályos jogszabályoknak megfelelően, a munkaruhánál sikerült elérnem, hogy a dolgozók munkaruha pénzt kapjanak. Ezáltal a saját ízlésüknek és kényelmüknek megfelelő ruhában dolgozhatnak.

Az Intézmény vezetésével rendszeres, együttműködő a kapcsolat, együtt igyekszünk eleget tenni és figyelembe venni az intézmény és a dolgozók érdekeit. Helyi megállapodást kötöttünk a pénzmaradványok felosztásáról az intézmény vezetőjével, melynek eredményeként évvégén két alkalommal plusz támogatásként Erzsébet utalványt kaptak a dolgozók.

Tevékenységemben kiemelt szerepet szántam a dolgozók érdekeinek képviselésére, fontos dolognak tartom a dolgozók közérzetének javítását, a kollektívák összetartozását, a munkahelyhez való kötődést, közös szabadidő eltöltést, a jó csapatszellem erősítését. Ezeket segíti elő az általam évente megszervezett szakmai

kirándulások, melyeken a szakszervezeti tagok buszköltségét az alapszervezet fizeti.

A dolgozóink egészség tudatos szemléletének kialakításához és fejlesztéséhez pályázatot nyújtott be a „Szegedi Típegő Bölcsődei Alapítvány”, amelynek sikeres elbírálása után az alapszervezet pénzbeli támogatást nyújtott a program megvalósításához.

Változatlanul tartjuk a már hagyománnyá vált és minden év őszén megrendezésre kerülő nyugdíjas találkozót, amelyen vendégül látjuk, és kis ajándékokkal kedveskedünk nyugdíjas tagjainknak.

Jövőben is arra fogok törekedni, hogy munkámat dolgozók érdekeit szem előtt tartva végezzem.

Budapest, 2014. szeptember   Király Sándorné, Zsuzsa
BDDSZ Szegedi Alapszervezet titkára

Egy nyugdíjas titkár visszaemlékezése

Az elmúlt 18 év során kedves vidám történetem az együtt töltött közös programok voltak. Minden, amit a dolgozókért helyben elértem, azért minden egyes érdekegyeztetés során komoly érvekkel meg kellett küzdenem. A dolgozók érdekében elért juttatások a következők:

Elsőként, talán az egyetlen BDDSZ alapszervezetként sikerült elérni, hogy a fel nem használt munkaidő kedvezményt, a munkáltató pénzben megváltotta (akkor

még az Mt. ezt lehetővé tette, ami sajnos a törvény változásával eltűnt.)

Abban az időben nálunk Zalaegerszegen az MSZOSZ és a SZEFG nagyon jól együttműködött, így lehetőségem volt egy 10 hónapos továbbképzésen részt venni, ahol nagyon sok ismereteket szereztem, ismeretre tettem szert. Ezekből a plusz pénzekből tudtuk támogatni a tovább tanuló szakszervezetis tagokat. A vizsgákhoz adtunk személyenként 5000 Ft-os támogatást. Akkor még sokan tanultak a szakgondozói képzésben és főiskolára még nem igazán volt lehetőség. Továbbá a közös bölcsődei kirándulásokat támogattuk, eljutottunk hazánk szép városaiba (Szeged, Debrecen, Miskolc, Kecskemét, Pécs Székesfehérvár, Győr, Sopron stb.) és Székelyföldre, Csehországba, Szlovéniába is.

Az ünnepekről sem feledkeztünk meg, karácsonyra, nőnapra is jutott belőle, ahol vidám beszélgetések közepette töltöttük el az időt.

Ezen kívül nálunk sikerült elsőként elérni a váltott műszakban dolgozók - főleg a gondozónók, ma kisgyermeknevelők - részére a műszakpótlék kifizetését, ami akkor nem kis teljesítmény volt.

Úgy érzem, hogy a szakszervezetben betöltött tisztségem alatt, ami tőlem tellett, és amit a törvény lehetővé tett, azt igyekeztem érvényre juttatni és elérni a dolgozók érdekében.

Köszönet a mindenkori BDDSZ elnökének Mester Juditnak, Szűcs Viktóriának és az egész csapatnak, akikre mindig támaszkodhattam, bátran mertem hozzájuk fordulni, ha úgy éreztem, hogy nem vagyok biztos egy-egy témában. Kérdéseimre mindig megfelelő választ, biztatást, támogatást kaptam.

Köszönet az együtt töltött évekért, a közös programokért a továbbképzésekért, mind kedves emlék marad számomra.

Kívánok minden kedves BDDSZ tagnak nagyon sok boldog évet, sok sikert, kitartást a szakszervezeti munkában.

Zalaegerszeg, 2014. szeptember 04.

Dévényi Lászlóné, Ida
titkár, 1996-2014

A könnyű, gyors sikerek ritkák...

„Az élet egyikünk számára sem könnyű, de nincs semmi baj, ha az embernek van kitartása, s főleg önbizalma. Hinnünk kell, hogy tehetségesek vagyunk valamiben, és azt a valamit bármi áron is el kell érünk.” Marie Curie

A szakszervezeti munkát áthatja a szociális érzékenység, megfelelő felkészültség, önbizalom, de legfőbbképp a kitartás jellemzi. A könnyű, gyors sikerek ritkák. A nehéz, hosszú meggyőzést, kitartást kívánó feladatok gyakoribbak. Titkárként ez utóbbival többször találkoztam.

Bölcsödénk már túl volt jóval a harmincadik születésnapján, amikor jeleztük a Bölcsődei Dolgozók Demokratikus Szakszervezetének, hogy csatlakozni kívánunk hozzájuk. Az évek során felgyülemlett problémák, információ szegénység, orvosolatlan gondok és a dolgozók elégedetlensége szülte kényszer hozta tenni akarásunkat. Így 2011-ben megalakítottuk saját alapszervezetünket Érden. Munkáltatónk nagy bánatára és elégedetlenségére.

Fiatal szervezetként minden segítséget, tanácsot szívesen fogadtunk. Hatalmas lehetőséget kaptunk. A központi iroda által első kézből értesülünk a pozitív és negatív törvényi, jogszabályi változásokról, munkánkat érintő információkról. Ezek az információk gyakran megakadtak felsőbb vezetői körökben, az érintettekhez nem jutottak el.

Az új Mt. hatálybalépésével veszélybe került a műszakpótlékunk folyósítása.

A BDDSZ Országos iroda munkájának köszönhetően sikerült a műszakpótlékot megtartani, melyről a vonatkozó jogszabályt, a pontos közlöny számot és a ránk vonatkozó bekezdéseket minden alapszervezet megkapta.

Munkáltatónk észrevételezve, hogy kikerült az Mt-ből a műszakpótlékre vonatkozó korábbi szabály értesítette a tagintézményeket, hogy megszűnik ez a juttatás.

A kollégáim meghallva a változást hozzám fordultak, hogy mi lesz most? Ilyen alacsony bérezés mellett ez a kis pénz is hiányozni fog. Én nem így tájékoztattam őket. Felháborodva, idegesen várták segítségem.

Korunk vívmányát, az internetet segítségül hívva. E-mailben értesítettem munkáltatómat és a munkaügyi kollégát a birtokunkban lévő pozitív pótlékváltozást szabályozó rendeletről. Nagy érdeklődést keltett levelém. Telefonon hívtak, hogy mindenképpen utánanézznek a dolognak. A Szociális Gondozó Központ jogásával megvizsgáltatják a kérdést.

Pár napon belül új kör e-mail járta be a tagintézményeket. Továbbra is megmarad a műszakpótlék. Az alapszervezet jelzésének köszönhetően az Idősek Otthonában, a Hajléktalan Szállón, a Családok Átmeneti Otthonában és a Bölcsődékben is jár a pótlék.

A levél végén egy apró mondat szerepelt:

„Ezúton köszönjük a Bölcsődei Szakszervezet figyelemfelhívását.”

Ez volt az első legkönnyebben elvégzett és hivatalosan is elismert sikerem, amely nemcsak a bölcsődében dolgozókat érintette, hanem az egyéb szociális intézményekben dolgozókat is.

Szeretném, ha az érdekegyeztetések során egyre több ilyen könnyen, gyorsan megoldható problémával találkoznék. De sajnos erre igen kicsi esélyt látok.

Érd, 2014. október

Szótsné Csóti Sarolta

Kompenzációs eset margójára

Szeretném megírni a bérkompenzációval kapcsolatos történetemet, hogy más is tanuljon belőle. Soraim célja egyfajta figyelemfelhívás: Nem szabad feladni, ki kell harcolni, ami jár! Csak megfelelő segítség kell hozzá és maximális hozzáértés!

Az én esetemben a hozzáértés kicsit elmaradt.....

De kezdem az elején: 1985 óta dolgozom bölcsődében, soha semmi problémám nem volt a béremmel, egészen a bérkompenzáció bevezetéséig. Talán nem is azzal volt a baj, hogy bevezették, hanem talán a szabályozás és a rendszer bonyolultságából adódó végrehajtás nem minden esetre reflektál megfelelően..., ilyen volt némiképp az enyém is.

2012. júniusában felsőfokú OKJ szakképesítést szereztem, mely E fizetési osztályba sorolásra jogosít. Nem tudtam, hogy az évközbeni kategóriaváltás a bérkompenzációkra is hatással van, s persze azt sem vettem észre, hogy a kategória váltás és a minimálbér emelés különbözete a munkáltatót is megkeveri és a kompenzáció szempontjából téves adatokat ad a kincstár felé.

Én csak azt észleltem, hogy valami nem stimmel, hisz a nettó havi illetményem a 2011 évihez képest csökkent. Úgy tűnt, mintha nem kapnám azt a kompenzációt, ami járna, de azt, hogy feltételezésem helyes-e, vagy sem, nem tudtam. Egy napon, megelégteltem, hogy a nettó fizetésem kevesebb és felhívtam a kerületi GAMESZ-t, MÁK-ot, egyeztettem a munkáltatómmal is, de nem tudtak érdemleges választ arra, mitől kevesebb a kompenzációm. Éveken át ez ment, mígnem a kolléganóm (szakszervezeti megbízott) javaslatára, megkerestem a BDDSZ elnökét, Szűcs Viktóriát, akinek nagyon sokat köszönhetek, mert Ő göngyölytette fel az ügyemet, kereste meg az irataimban a keresetcsökkenés okát, majd számította ki pontosan az elmaradt kompenzációm összegét. Végül is - pár hónap alatt - sikerült 2014 szeptemberében érvényesíteni három évre visszamenőleg az elmaradt bérkompenzáció kifizetését br. 190 e Ft mértékben! Először a területi MÁK kifizette a 2014-es évet (ez volt még az egyszerűbb menet), ekkor 2013-ra és a 2012-re vonatkozó elmaradt összeget nem rendezte, mert állítólag jogilag érvényét veszítette. Vikinek erre is sikerült megfelelő jogszabályi hivatkozást találnia, és segítségül kérve a Nemzetgazdasági Minisztérium közbenjárását, a MÁK mégis kifizette részemre, ami járt! Még egyszer nagyon köszönöm Szűcs Viktóriának az önzetlen munkáját!

Budapest, 2014. október 6.

egy bölcsődei dolgozó

Közösségi élménnyel jó kezdeni a szakszervezeti munkát

A megválasztásom után 2009. augusztus 22-én vettetem bele magam a V. kerületi szakszervezet életébe. A tagok egységesen titkárnak választottak meg.

Nagyon izgatott voltam, rengeteg segítséget kaptam és még most folyamatosan kapok a többi titkártól. Nagyon jó barátságok kötődtek, támogatjuk egymást, és segítjük a közös munkát.

Egyik legszebb szakszervezeti emlékem a 20. évfordulóhoz köthető, Kamaraerdőbe utaztunk, és ott együtt tölthetünk egy napot. Közösen a többi titkárral programokon vettünk részt és nagyon jól éreztük magunkat. Találkozhatunk régi kolleganókkal is, akikkel már régen nem beszéltünk.

Alapszervezetünknek a főző versenyen második helyezését sikerült megszerezni, büszkék voltunk magunkra. Emlékezetes egy nap volt számomra és köszönöm, hogy részt vehetem a rendezvényen.

Én erre a napra biztos sokáig fogok emlékezni.

Budapest, 2014.október

Mózesné Körmöndi Ildikó
Budapest V. kerület

Az ifjúság szemüvegén keresztül...

2009-ben a főiskolás éveim alatt hallottam először a szakszervezet létezéséről és munkájáról. 2011 óta dolgozom bölcsődében, ahol már kicsit közelebről ismerkedhettem meg annak működéséről, tevékenységéről. 2012-ben jelöltek alapszervezeti titkárnak, majd meg is választottak; mely megtisztelő volt számomra, hiszen pár munkában töltött hónap után történt.

Kicsit megszeppenve érkeztem az első Budapesti találkozóra, ahol az Alapszervezeti Titkárokkal találkozhattam. A fogadtatás teljes mértékben pozitív volt, mintha már nem is először találkoztunk volna. Szűcs Viktória Elnök Asszony köszöntött és sok sikert kívánt a munkámhoz. Rögtön bele is csöppentem egy kis közösség közös munkájába. Sokszor csak kapkodtam a fejem, de mára már én is tudom a szakma problémáit, hiányosságait és nehézségeit, de a szépségeit is, melyeket nap, mint nap én is megtapasztalok. Igyekszem nyomon követni az eseményeket és az otthoni kollégákat tájékoztatni a történetekről.

Szakszervezeti tagként többféle rendezvényen tudtam részt venni, melyekből gyarapíthattam tudásomat és tapasztalatokat szerezhettem. A különböző konferenciák, kongresszusok, továbbképzések és ifjúsági találkozók sok mindenre alkalmat adtak. Az ország különböző pontjairól, külföldről érkező előadókkal, résztvevőkkel ismerkedhettem meg, tanulhattam az ő tapasztalásaikból és beszámolójukból. Amit szintén fontosnak gondolok, hogy barátokat, ismerősöket szerezhettem, ami olykor nagy húzóerőt jelent a továbblépéshez.

Az utóbbi idő eseményei kapcsán nagyon sokszor hallhattunk a szakmáért folyó küzdelmekről, ezáltal elnökünket többször láthattuk, hallhattuk nyilatkozni, ami az itthoni munkatársaknak nagy megerősítést jelentett a szakszervezethez tartozás szempontjából. Sokszor büszkén mesélik a hallottakat egymásnak. A Bölcsődék Napja alkalmából meghívtuk az elnöknőt, hogy vegyen részt a nálunk megrendezett ünnepségen és előtte tartson egy rövid tájékoztatást. A kolléganőim izgalommal várták, hiszen számukra egy Elnök elérhetetlennek tűnt, de megtapasztalhatták, hogy ez nem így van. Viki személyében egy szimpatikus, fiatal és a szakmáért kiálló fiatal hölgyet ismerhettek meg, amit a mai napig emlegetnek és várják a következő alkalmat, amikor újra meglátogat minket.

A szakmában elért sikerekért sokan hálásak vagyunk és lehetünk is, hiszen a szakszervezet és annak vezetője nélkül nem sikerültek volna apró változások sem. Köszönöm a sok munkát fáradozást és a rengeteg segítséget Szűcs Viktóriának, Blahó Annamáriának és Bogóné Jogász Orsolyának.

Gyöngyös, 2014. október

Gál Veronika
titkár

Díszoklevél

A BDDSZ 20. évfordulója alkalmából tartott 2009. november 28-i budapesti 300 fős nagygyűlés keretében adtuk át a jubileumra alapított Díszoklevél kitüntetését, melyet először az a 10 fő vehetett át, aki kimagasló érdekérvényesítő munkát végzett a szakszervezetben. Ezt követően a BDDSZ tisztújító kongresszusához kötődően adjuk át 5 a díjat.

Díszoklevél kitüntetésben részesültek:

Dr. Koncz József – *Szolnok (2009.)*

Nagy Éva – *Debrecen (2009.)*

Mester Jánosné – *Budapest (2009.)*

Hornyák Józsefné – *Baja (2009.)*

Horváth Józsefné – *Budapest (2012.)*

Kiss Györgyi – *Budapest (2009.)*

Kiss Lászlóné – *Zalaegerszeg (2009.)*

Palkovics Józsefné – *Tatabánya (2009.)*

Ungi Ferencné – *Szeged (2009.)*

Blahó Annamária – *Budapest (2012.)*

Petus Márta – *Budapest (2012.)*

Radóczyné Tóth Ágnes – *Budapest (2009.)*

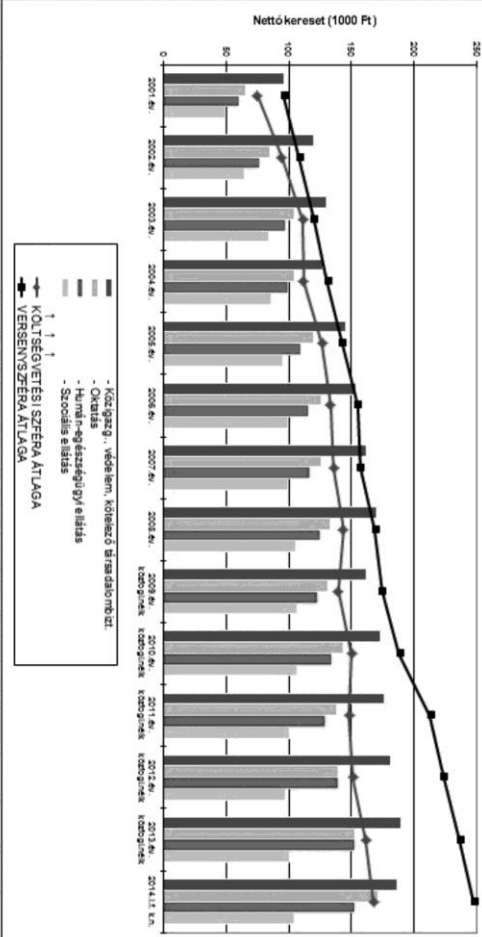
Takács Sándorné Tengerdy Zsuzsanna – *Budapest (2012.)*

Varga Istvánné - *Budapest (2009.)*

Varga Endréné – *Budapest (2012.)*

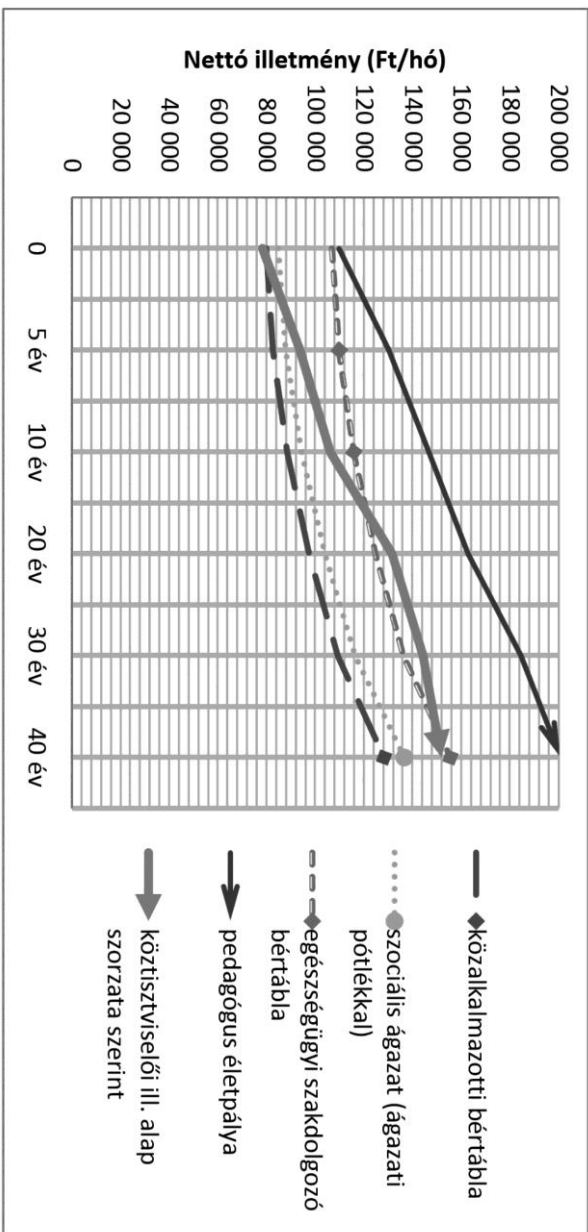
Teljes munkaidős SZELLEMI foglalkozásúak havi NETTÓ átlagkeresete a költségvetési intézményekben, illetve a versenyszférában

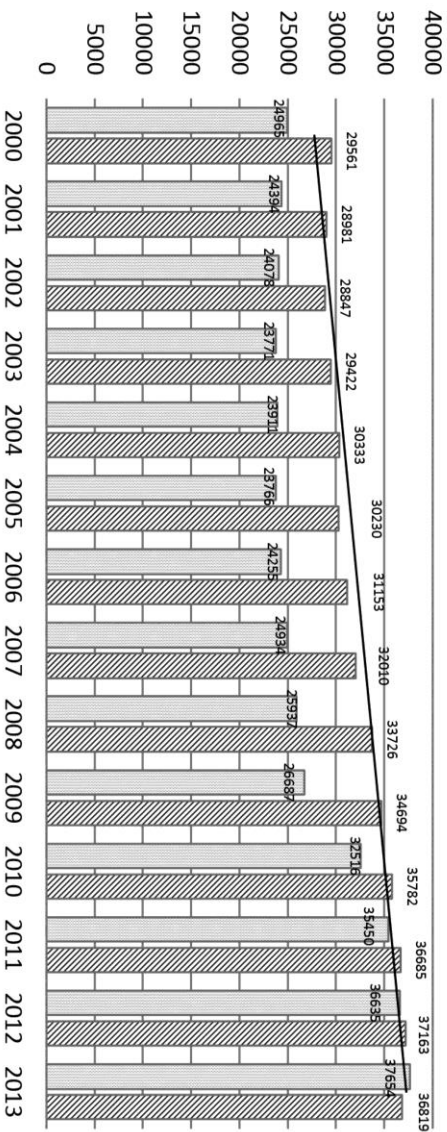
Év	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	EA
Szellemiek	96,6	120,2	130,2	127,6	145,9	154,6	162,8	170,8	162,2	173,8	176,9	182,2	189,9	187,3	187,3
- Közzétart. udelem, közzétart. irások	66,3	85,2	105,4	105,6	120,1	126,0	128,6	133,6	132,1	144,3	139,3	139,7	153,3	171,9	
- Oktatás	61,3	77,3	97,5	99,8	110,0	115,8	117,1	125,3	123,9	134,8	130,1	139,4	153,5	163,6	
- Humán-egészségügyi ellátás	49,7	64,6	84,8	86,3	96,1	99,8	99,9	106,1	108,8	107,5	101,4	97,8	101,0	105,1	
- Szociális ellátás															
↑ ↑ ↑															
KÖLTSÉGVETÉSI SZFÉRA ÁTLAGA	75,0	94,6	111,4	111,8	126,6	133,6	136,0	143,7	139,4	150,5	148,1	161,5	161,8	167,7	
VERSENYSZFÉRA ÁTLAGA	96,3	108,6	120,3	131,1	142,6	155,0	157,3	169,1	174,5	188,5	212,8	223,6	236,4	248,0	
FOGLALKOZÁSOK															
↑ ↑ ↑															
Információ	9,2%	5,3%	4,7%	6,8%	3,6%	3,9%	6,1%	4,2%	4,9%	3,9%	5,7%	1,7%	-0,1%	0,99%	
SZELLEMIK	19,9%	12,4%	-6,0%	9,5%	1,3%	-5,7%	-0,4%	-6,9%	2,9%	-5,3%	-3,3%	5,0%	3,8%	5,0%	
SZELLEMIK	7,1%	5,7%	2,1%	4,9%	4,7%	-6,1%	1,3%	-0,9%	3,0%	8,6%	-0,6%	4,0%	5,0%	5,0%	

A szellemi foglalkozásúak nettó átlagkereseteinek is megfigyelhető a 2014-re kialakult nagymértékű (túl is mintegy 48,4%-os) előny a versenyszférások "Javára". Az előző évtől kezdve a nettó kereseteinek is 2009-ben indult meg, évről évre azóta is tart.

Nettó (Ft/hó) kereset összehasonlítása az egyes ágazatok között, a pályán eltöltött évek előrehaladtával, felsőokolai végzettség esetén (2014)

Bölcsődei férőhelyek/felvettek száma (2000-2013)

Év/Bölcsődék száma Magyarországon

1985	1989	1990	1993	1997	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1293	1084	993	714	559	515	527	530	546	561	594	625	667	689	704	724

